

ЧАДА ПОСЛАШАЙТЕ МЕНЕ, СВАХЪ ГАНЮ НАЧУВ ВАША

KATECHIZMUS

Siedme opravené vydanie

JEDNOTA SV. CYRILA A METODA V MICHALOVCIACH

Katechizmus
gréckokatolíckeho náboženstva

S povolením
Gr.-kat. biskupského ordinariátu v Prešove
pod číslom 66/1948.

1948
Vydala Jednota sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach
Vytlačila kníhtlačiareň »TYP« v Prešove.

ÚVOD.

1. Na čo sme na svete?

Na svete sme na to, aby sme Boha poznali, jeho milovali, jemu slúžili a tak spasení boli.

Byť spasený znamená toľko, ako dostať sa do neba. Nebo iným slovom: večné blahoslavenstvo.

2. Čo musíme robiť, aby sme boli spasení?

Aby sme boli spasení, musíme:

1. veriť, čo Boh zjavil;
2. zachovávať, čo Boh prikazuje a
3. mať milosť Božiu.

Zjaviť znamená: povedať druhému to, čo by sám od seba nemohol vedieť.

Kto verí, čo Boh zjavil, kto zachováva, čo Boh prikazuje a kto sa posväčuje sviatosťami — je nábožný človek. Viera, prikázania, sviatosti a modlitba patria k náboženstvu. Kniha, z ktorej sa učíme náboženstvo je: *katechizmus*.

3. Čo nás vedie k poznaniu Boha a spaseniu?

K poznaniu Boha a spaseniu nás vedie naše náboženstvo.

4. Akého si náboženstva?

Ja som *gréckokatolíck*.

5. Ako treba rozumieť, že sme gréckokatolíckeho náboženstva?

Že sme gréckokatolíckeho náboženstva, rozumieme tomu takto:

1. sme katolíckmi. ktorí patria do katolíckej Cirkvi;
2. úctu k Bohu — sv. bohoslužby vykonávame podľa gréckeho obradu v jazyku staroslovenskom.

Obrad a viera sú dve veci. Vážnejšou je viera, lebo ona nás vedie k spaseniu. Obrad je súhrn a poriadok všetkých modlitieb, sv. úkonov a znakov, ktorými Cirkev svätá verejne vyznáva vieru kresťansko-katolícku, prináša obeť Nového zákona a vysluhuje sviatosti. V Cirkvi Christovej sú rozličné obrady, z ktorých najvýznačnejšie sú: grécky obrad čiže východný a latinský obrad čiže západný. Viera a obrad je ako duša a telo u človeka. Duša je cennejšia, lebo je nesmrteľná a predsa sa musíme so zvláštnou pozornosťou starať aj o telo, lebo telo je vonkajším obrazom duše.

»... a predsa je iba jedno potrebné!« — hovorí Isus o večnom spasení. (Lk. 10, 42.) Všetko, čo je potrebné k dosiahnutiu večného spasenia, je napísané v katechizme. Sväté pravdy, ktoré sa z neho budeš učiť, nie sú len pre školu, ale pre celý tvoj budúci život. Preto sa uč pilne všetkému a buď verný svätej náuke, ktorá ťa zavedie do kráľovstva Christovho. Nezabúdaj na slová Spasiteľove: »Veď čože osoží človekovi, keby získal aj celý svet, ale duši svojej by uškodil?« (Mt. 16, 26.)

**Sláva Otcú i Sýnu i svjatómu Dúchu, i nýni i prísno i vo víki vikóv.
Amíň.**

PRVÁ ČASŤ. VIERA.

Aby sme boli spasení, musíme veriť, čo Boh zjavil.

A. Viera vôbec.

1. Pramene viery.

6. Čo musíme veriť, aby sme boli spasení?

Aby sme boli spasení, musíme veriť, čo Boh zjavil.

Veriť, čo Boh zjavil, musíme preto, lebo on vie všetko a hovorí vždy pravdu. »Boh nie je ako človek, aby klamal, ani ako syn človeka, aby sa menil.« (IV. Mojž. 23, 19.)

7. Kto nás učí všetkému, čo Boh zjavil?

Všetkému, čo Boh zjavil, učí nás Cirkev katolícka.

8. Z čoho nás učí Cirkev katolícka to, čo Boh zjavil?

To, čo Boh zjavil, učí nás Cirkev katolícka zo svätého Písma a z ústneho podania.

9. Čo je sväté Písmo?

Sväté Písmo je sbierka kníh, ktoré sú napísané z vnuknutia Svätého Ducha.

Sväté Písmo, ináč Biblia, obsahuje slovo (učenie) Božie.

Slová »z vnuknutia svätého Ducha« znamenajú, že Svätý Duch pisateľov týchto kníh zvláštnym spôsobom osvietil, k písaniu povzbudil a pri písaní od každého omylu chránil.

10. Na koľko častok sa delí sväté Písmo?

Sväté Písmo sa delí na dve častky: na knihy Starého a Nového zákona.

Starý zákon obsahuje zjavenie Božie od stvorenia sveta do narodenia Isusa Christa.

Nový zákon obsahuje zjavenie Isusa Christa a apoštolov.

11. Čo je ústne podanie?

Ústne podanie je zjavenie, ktoré apoštolovia slovom hlásali, ale ho nenapísali.

»Tak teda, bratia, buďte pevní a pridŕžajte sa náuky, ktorú ste *ústne* alebo *listovne* od nás prijali.« (II. Sol. 2, 15.)

»Je však ešte veľa iného, čo Isus učinil. Keby sa to všetko malo dopodrobna opísať, myslím, že celý svet by nestačil pojať knihy, čo by ich treba bolo napísať.« (Jn. 21, 25.)

Vo veciach viery nedrž sa svojej mienky, ale nasleduj verne učenie Cirkvi katolíckej.

Kto neverí Cirkvi pevne,
ten ľahko do bludu vbehne!

2. Potreba a vlastnosti viery.

12. Či je viera každému človekovi potrebná?

Viera je každému človekovi potrebná, lebo Isus Christos hovorí: »... kto neuverí, bude odsúdený.« (Mt. 16, 16.)

Odsúdeným byť znamená: do pekla prísť. Bez viery teda nemôžeme byť spasení!

13. Aká musí byť naša viera?

Naša viera musí byť: 1. všeobecná; 2. pevná; 3. živá a 4. stála.

Všeobecná — musíme veriť všetky pravdy Cirkvi katolíckej. *Pevná* — nesmieme pochybovať ani o jednej pravde katolíckeho náboženstva. *Živá* — musíme žiť podľa viery a *stála* — musíme verne zachovávať svoju vieru až do smrti, i keby sme mali podstúpiť mučenícku smrť. (Sv. mučeníci.)

14. Ktoré pravdy viery musíme výslovne vedieť?

Výslovne musíme vedieť aspoň päť hlavných pravd našej viery:

1. Boh je len jeden a v Bohu sú tri Božské osoby: Otec, Syn a Svätý Duch.
2. Syn Boží stal sa človekom, aby nás vykúpil.
3. Boh je spravodlivý sudca, ktorý dobrých odmeňuje a zlých treste.
4. Duša človeka je nesmrteľná.
5. Milosť Božia je pre spasenie potrebná.

Kresťan, ktorý hoci len jednu pravdu neverí z toho, čo Boh zjavil alebo ktorý zjavenie Božie ináč vysvetľuje ako Cirkev a v tomto domnení tvrdošijne zotrúva, je bludár (kacíř = heretik). Zaprieť pravú vieru je toľko, ako odpadnúť od Boha.

Nehanbi sa nikdy za svoju vieru, ale smele ju vyznávaj pred ľuďmi! Chráň sa bezbožných ľudí a nečítaj protináboženské noviny alebo časopisy, lebo ľahko môžu nakaziť tvoju vieru! Kto s bezbožníkmi obcuje, vieru svoju potupuje!

3. Pravé náboženstvo.

15. Ktoré náboženstvo učí všetkému, čo Boh zjavil?

Všetkému, čo Boh zjavil, učí náboženstvo kresťansko-katolícke.

Jedine kresťansko-katolícke náboženstvo je pravé náboženstvo, lebo v ňom sa nachádza bez omylu všetko to, čo Boh zjavil.

16. Kto dal ľuďom náboženstvo kresťansko-katolícke,?

Náboženstvo kresťansko-katolícke dal ľuďom Isus Christos.

17. Akým znakom vyznávame, že sme kresťania-katolíci?

Že sme kresťania-katolíci, vyznávame znakom svätého kríža, keď sa prežehnávame.

Keď sa prežehnávame, hovoríme: »Vo ímja Otcá i Sýna i svjatáho Dúcha. Amíň.« Týmito slovami vyznávame najsvätejšiu Trojicu. Znakom kríža dávame najavo, že patríme k ukrižovanému Isusovi.

Modli sa za tých, ktorí náboženstvo katolícke nepoznajú. Ďakuj Bohu, že si katolíkom, pravej viery vyznávačom!

B. Niceocarihradské vyznanie viery.

(Vyznanie otcov.)

18. Kde je nakrátko to, čo máme veriť?

Čo máme veriť, je nakrátko vo vyznaní viery Otcov niceocarihradského snemu.

19. Ako znie niceocarihradské vyznanie viery?

Znie takto:

1. Víruju v jedinaho Bóha Otcá vsederžiteľa, Tvorcá neba i zemlí, vídimym, že vsim i nevídimym.

1. Verím v jediného Boha Otca všemohúceho, Stvoriteľa neba i zeme, všetkých viditeľných i neviditeľných vecí.

2. I v jedinaho Hóspoda Isúsa Christá, Sýna Bóžia, jedinoródnaho, íže ot Otcá roždénneho préžde vsich vik; svíta ot svíta, Bóha ístinna ot Bóha ístinna, roždénna, nesotvorénna, jedinosúščna Otcú, ímže vsja býša.

2. I v jediného Pána Isusa Christa, Syna Božieho, jednorodného, od Otca zrodeného pred všetkými vekmi; svetlo zo svetla, Boha pravého z Boha pravého; zrodeného, nie stvoreného, jednopodstatného s Otcom, ktorý všetko učinil.

3. Nas rádi čelovík i nášeho rádi spasénia sšédšaho s nebés i voplotívšahosja ot Dúcha svjata i Marií Ďívy i vočelovíčšasja.

3. Ktorý pre nás ľudí a pre naše spasenie sostúpil s nebies a vtelil sa skrze Svätého Ducha a Máriu Devu a stal sa človekom.

4. Raspjátaho že za ny pri Pontíjstím Piláti i stradávša i pohrebénna.

4. Ukrižovaného za nás pri pontskom Pilátovi a trpiaceho a pochovaného.

5. I voskresšaho v tretij deň po Pisáníem.

5. A na tretí deň vstavšieho z mŕtvych podľa Písem.

6. I vozšédšaho na nebesá i síďáščaho odesnúju Otcá.

6. A ktorý vstúpil na nebesá a sedí na pravici Otca.

7. I páki hrjadúščaho so slávoju súditi živým i mértvym, jehóže cárstviu ne búdet konca.

7. A ktorý opát' príde so slávou súdiť živých a mŕtvych, a ktorého kráľovstvu nebude koniec.

8. I v Dúcha svjatáho, Hósпода životvorjáščaho, íže ot Otcá i Sýna ischodáščaho, íže s Otcém i Sýnom spoklaňájema i soslávima hlahólavšaho proróki.

8. A v svätého Ducha, Pána životvorného, ktorý od Otca a Syna vychádza, ktorému s Otcem a Synom poklona i sláva sa vzdáva, ktorý hovoril skrze prorokov.

9. V jedínu, svjatúju, sobórnuju i apóstolskuju Cérkov.

9. V jedínú, svätú, všeobecnú (katolícku) a apoštolskú Cirkev.

10. Ispovíduju jedíno kresčénie vo ostavlénie hrichóv.

10. Vyznávam jeden krst na odpustenie hriechov.

11. Čájju voskresénia mértvych.

11. Očakávam vzkriesenie mŕtvych.

12. I žízni búduščaho víka. Amíň.

12. A život budúceho veku. Amen.

Toto vyznanie viery nazývame Niceo-carhradským, lebo vyznanie viery, pochádzajúce z časov apoštolských, bolo obširnejšie ustálené a opísané na snemoch v Nicei a Carihrade. Vyznaním čiže symbolom viery ho menujeme preto, lebo kresťan-katolík vyznáva ním svoju vieru.

20. Na koľko čiasťok delíme vyznanie viery?

Vyznanie viery delíme na dvanásť čiasťok, ktoré menujeme článkami.

Na konci vyznania viery slovo »Amíň« je hebrejským slovom a znamená toľko ako: tak je alebo: staň sa. Je slovom, ktorým potvrdzujeme, že pevne veríme všetkému, čo je napísané v apoštolskom vyznaní viery.

Prvý článok.

»Verím v jediného Boha Otca všemohúceho, Stvoriteľa neba i zeme, všetkých viditeľných i neviditeľných vecí.«

1. Boh a jeho vlastnosti.

21. Kto je Boh?

Boh je Pán celého sveta a náš Otec nebeský.

Boh je najdokonalejšia duchovná bytosť, sama od seba. Od neho pochádza všetko, čo jestvuje na nebi aj na zemi. Jedine Boh je sám od seba a všetko ostatné je od neho.

22. Odkedy je Boh a dokedy bude?

Boh bol vždy a vždy bude: Boh je *večný!*

23. Kde je Boh?

Boh je všade, na nebi, na zemi a na každom mieste.

24. Prečo nevidíme Boha v terajšom svojom živote?

V terajšom svojom živote preto nevidíme Boha, lebo nemá tela; Boh je *duch!*

Hoci v zemskom živote nevidíme Boha, on sa predsa dal poznať ľuďom skrze svet a múdre zriadenie sveta a skrze zjavenie. Kto má rozum, ten musí uznať, že svet a podivuhodný poriadok sveta nemohol povstať sám od seba.

»Riekol blázon v svojom srdci, niet Boha.« (Žalm 13, 1.)

»Nikto nepopiera, jestvovanie Boha, len ten, kto si želá, aby Boha nebolo« — hovorí sv. Augustín.

25. Čo vie Boh?

Boh vie všetko: vie, čo bolo, čo je a čo bude, ba i to vie, čo si myslíme alebo v tajnosti robíme; Boh je *vševediaci!* (Proroctvá Isusove.)

26. Čo môže urobiť Boh?

Boh môže urobiť všetko, čo len chce; Boh je *všemohúci!* (Stvorenie sveta. Zázraky I. Christa.)

27. Ako spravuje Boh všetko na svete?

Boh všetko na svete spravuje tak, aby dosiahol to, čo chce; Boh je *nekonečne múdry!* (Oslobodenie Mojžiša.)

28. Čo miluje a čo nenávidí Boh?

Boh miluje len dobré, zlé však nenávidí; Boh je *nekonečne svätý!* (Desatoro Božích prikázaní.)

29. Čo robí Boh s dobrými a čo so zlými?

Boh dobrých odmeňuje a zlých tresce; Boh je *nekonečne spravodlivý!*
(Oslobodenie Noema. Potopa sveta.)

Úplná odmena alebo trest čaká na nás až po smrti.

Boh netresce vždy hneď, ale často dlho čaká, aby sa hriešnik obrátil a polepšil; Boh je nekonečne trpezlivý! (Potopa sveta.)

30. Ako zaobchádza Boh s kajúcim hriešnikom?

Boh kajúcemu hriešnikovi láskave odpúšťa; Boh je *nekonečne milosrdný!*
(Ninive.)

31. Ako nás miluje Boh?

Boh nás miluje nekonečne; on chce a činí nám vždy len dobré; Boh je *nekonečne dobrotivý!*

»Boh tak miloval svet, že dal svojho jediného Syna, aby nik, kto v neho verí, nezahynul, ale mal večný život.« (Jn. 3, 16.)

V Bohu sú všetky dobré vlastnosti bez miery a konca, preto je Boh nekonečne dokonalý!

»My milujme Boha, lebo on nás najprv miloval.« (Jn. I. 4, 19.)

2. Tri božské osoby.

32. Koľko je Bohov?

Boh je len jeden.

33. Koľko je osôh v jednom Bohu?

V jednom Bohu sú tri osoby: Otec, Syn a Svätý Duch. (Pokrstenie Isusa Christa.)

34. Či každá z troch božských osôb je pravý Boh?

Každá z troch božských osôb je pravý Boh: Otec, Syn i Svätý Duch je pravý Boh.

Tri božské osoby majú jednu a tú istú božskú prirodzenosť, preto každá z troch božských osôb je jednako večná, vševediaca, všemohúca...

35. Ako voláme tri božské osoby jedným menom?

Tri božské osoby jedným menom voláme najsvätejšia Trojica.

Tajomstvo najsvätejšej Trojice — tri osoby v jednej božskej prirodzenosti — pochopiť a porozumieť nemôžeme. (Sv. Augustín na brehu mora.)

Sviatok najsvätejšej Trojice je na druhý deň Turíc, t. j. Soslania Sv. Ducha.

36. Ako prejavila svetu svoju lásku svätá Trojica?

Boh Otec stvoril svet, Boh syn vykúpil svet a Boh Svätý Duch posvätil svet.

Tri božské osoby spoločne účinkujú.

Boh Otec je Stvoriteľ sveta, Boh Syn Vykupiteľ sveta a Boh Svätý Duch Posvätiť sveta.

Modlievaj sa často na slávu a česť najsvätejšej Trojice toto krásne slávoslovie: »Sláva Otcú i Sýnu i svjatómu Dúchu i nýni i prísno i vo víki vikóv. Amiň.«

3. Stvorenie a riadenie sveta.

37. Kto stvoril svet?

Svet stvoril Boh.

Stvoriť znamená z ničoho niečo urobiť.

38. Načo stvoril Boh svet?

Boh stvoril svet na svoju slávu a pre dobro človeka.

39. Či sa Boh i teraz stará o svet?

Boh sa o svet i teraz stará. On svet zachováva a riadi.

»Boh riadi svet« — znamená, že nič sa nestane bez vôle Božej a že Boh všetko vedie k dobrému. (Jozef Egypťský. »Či nepredávajú dva vrabce za peniažtek? A ani jeden z nich nepadne na zem bez (vôle) vášho Otca. Vám však spočítané sú všetky vlasy na hlave.« (Mt. 10, 29—30.)

Starostlivosť Božiu o svet nazývame Prozreteľnosťou Božou.

40. Najmä o koho sa stará Boh?

Boh sa stará najmä o ľudí; on nám dáva všetko dobré na tele i na duši.

Boh dopúšťa na nás aj nehody a trápenia, aby nás nimi trestal a naprával alebo aby sme si nimi získali zásluhu pre večnosť. (Trpezlivý Jób.)

Keď ťa stihne nehoda, nereptaj, ale dôveruj v Boha. »Koho miluje Boh, toho tresce.« (Žid. 12,6.) »Tým, čo milujú Boha ..., všetky veci sú na osoh.« (Rím. 8, 28.)

Kto vždy reptá proti Bohu,
nešťastný je v každú dobu!

4. Anjeli.

41. Ktoré sú najdokonalejšie stvorenia Božie?

Najdokonalejšie stvorenia Božie sú anjeli a ľudia.

42. Čo sú anjeli?

Anjeli sú duchovia, ktorí majú rozum a slobodnú vôľu, ale tela nemajú.

Sväté Písmo rozoznáva deväť chórov (sborov) anjelských.

43. Akí boli anjeli, keď ich Boh stvoril?

Keď Boh stvoril anjelov, všetci anjeli boli dobrí.

44. Či všetci anjeli zostali dobrí?

Všetci anjeli nezostali dobrí, lebo mnohí zhrešili, a preto boli shodení do pekla; títo sa menujú čerti, diabli alebo zlí duchovia.

45. Akí sú k nám dobrí anjeli?

Dobří anjeli nás milujú, a preto nás strážia na tele i na duši; orodujú za nás a na dobré nás napomínajú.

46. Ako menujeme anjelov, ktorí nás strážia?

Anjelov, ktorí nás strážia, menujeme anjelmi strážcami.

Slušné a spasiteľné je mať v úcte svätých anjelov strážcov, vzývať ich o pomoc a ich vnuknutia nasledovať.

47. Čo robia zlí duchovia?

Zlí duchovia závidia nám, že môžeme byť spasení; preto nás nenávidia a navádzajú na zlé, aby sme i my prišli do pekla. (Pokušenie Isusa Christa.)

48. Ako sa bránime proti pokušeniam zlého ducha?

V pokušení prosíme Boha o pomoc a pokušeniu odporujeme.

Isus povedal: »Bedlite a modlite sa, aby ste neprišli do pokušenia.« (Mt. 26, 41.)

»Buďte striezliví a bedlite, lebo váš protivník, čert, ako ručiaci lev obchádza a hľadá, koho by zožral. Vzoprite sa mu pevní vo viere!« (Peter I. 5, 8—9.)
»Čertovi sa však vzoprite, a utečie od vás!« (Jakub 4, 7.) Kto sa ohňa nechráni, ten sa ľahko popáli!

5. Prví ľudia.

49. Kto boli prví ľudia?

Prví ľudia boli Adam a Eva.

Všetci ľudia pochádzajú od Adama a Evy, preto sú oni naši prví rodičia čiže prarodičia.

50. Ako stvoril Boh Adama?

Boh takto stvoril Adama: učínil telo zo zeme a vdýchol do neho dušu.

Človek pozostáva z tela a duše.

51. Komu sa podobá duša človeka?

Duša človeka podobá sa Bohu.

Keď Boh stvoril prvého človeka, riekol: »Učínme človeka na náš obraz a na našu podobu.« (I. Mojž. 1, 26.)

52. V čom sa podobá naša duša Bohu?

Naša duša podobá sa Bohu v tom: 1. má rozum a slobodnú vôľu a 2. je nesmrteľná.

Duša je nesmrteľný duch, bez ktorého nemôžeme myslieť, chcieť a žiť. Duša žije na veky, aj po smrti tela. Dušu nevidíme, ale človek ju poznáva zo svojej duševnej činnosti: človek myslí a chce.

53. Čím preukázal Boh svoju lásku k prvým rodičom?

Boh svoju lásku k prvým rodičom preukázal tým, že dal im trojaké dary: 1. prirodzené; 2. mimoprirodzené a 3. jeden nadprirodzený.

54. Čo sú dary prirodzené?

Dary prirodzené sú: duša a telo.

55. Čo sú dary mimoprirodzené?

Dary mimoprirodzené sú. 1. raj a nesmrteľnosť tela (strom života); 2. dokonalé poznanie; 3. vôľa naklonená k dobrému (radšej robili dobré ako zlé).

56. Čo je dar nadprirodzený?

Milosť Božia — ktorou si mohol získať večnú blaženosť.

Milosť Božia bola najväčším darom Božím.

Túto blaženosť a tie mimoriadne dary bol by mohol zdediť každý človek, keby ich prarodičia neboli stratili.

Človek je korunou viditeľného sveta, lebo svojou dušou prevyšuje v hodnosti všetky stvorenia zeme. Maj v úcte túto svoju vysokú hodnosť!

6. Hriech prvých ľudí.

57. Čo pokazilo rajskú blaženosť našich prarodičov?

Rajskú blaženosť našich prarodičov pokazil hriech.

58. Ako sa naši prarodičia dopustili hriechu?

Naši prarodičia dopustili sa hriechu tak, že neposlúchli Boha a jedli ovocie so zakázaného stromu.

59. Ako potrestal Boh našich prarodičov za spáchaný hriech?

Boh našich prarodičov za spáchaný hriech potrestal tak, že stratili dary mimoprirodzené a dar nadprirodzený.

Ostali im len dary prirodzené, v ktorých tiež boli ochudobnení. Prišli trápenia, nemoce, práca...

Stratili dary mimoprirodzené — to jest raj, nesmrteľnosť tela, rozum sa im zatemnil a vôľa naklonila k zlému.

Stratili dar nadprirodzený — to je milosť Božiu a tým večnú blaženosť. Nebo sa pre ľudí zavrelo.

60. Ako škodil nám všetkým hriech prarodičov?

Hriech prarodičov nám všetkým škodil tak, že ten hriech i s následkami prechádza na všetkých ľudí a každý človek sa v tom hriechu narodí.

61. Ako sa volá tento hriech?

Tento hriech sa volá dedičným (prvorodným) hriechom.

62. Kto nezdedil tento hriech?

Hriech dedičný nezdedila jedine Prečistá Deva Mária.

Prečistú Devu Máriu ochránila od dedičného hriechu zvláštna milosť Božia. To sa stalo preto, lebo Boh ju vyvolil za Matku Isusa Christa.

Výsadu Prečistej Devy Márie, že hriech dedičný neprešiel na ňu, menujeme *Nepoškvrnené počatie*. Sviatok Nepoškvrneného počatia Pr. Devy Márie je 9. (8.) decembra.

63. Čo by sa bolo stalo s ľuďmi, keby sa Boh nebol nad nimi zmiloval?

Keby sa Boh nebol nad ľuďmi zmiloval, vtedy by sa oni nikdy neboli mohli dostať do neba.

64. Ako sa zmiloval Boh nad ľuďmi?

Boh ľuďom prisľúbil a poslal Vykupiteľa, aby ich od hriechu vykúpil a spasil.

Boh najprv prisľúbil Vykupiteľa našim prarodičom v raji. Tento sľub obnovil patriarchom (praotcom: Abrahámovi, Izákovi, Jakubovi), neskoršie však ho obnovoval často skrze prorokov (Dávida, Izaiáša, Daniela atď.).

Proroci predpovedali o Isusovi-Vykupiteľovi: 1. kedy a kde sa narodí, 2. že bude Boh a bude činiť zázraky, 3. že ho predajú, 4. že bude trpieť, umrie za naše hriechy a vstane z mŕtvych atď.

Druhý článok.

»I v jediného Pána Isusa Christa, Syna Božieho, jednorodeného, od Otca zrodeného pred všetkými vekmi; svetlo zo svetla, Boha pravého z Boha pravého, zrodeného nie stvoreného, jednopodstatného s Otcom, ktorý všetko učinil.«

65. Kto vykúpil svet?

Svet vykúpil Isus Christos.

66. Kto je Isus Christos?

Isus Christos je druhá božská osoba, jednorodený Syn Boží, ktorý sa pre nás stal človekom.

Že Isus Christos je Synom Božím, oznámil to Boh Otec pri krste Isusovom: »Toto je môj milý Syn, v ktorom sa mi zaľúbilo.« (Mt. 3, 17.) To isté oznámil aj pri premenení Isusovom na hore Tábor.

Potvrdil to aj sám Isus Christos, keď na otázku Kaifášovu: »... či si ty Mesiáš, Syn Boží?« odpovedá: »Áno, som.« (Mt. 26, 63.) a dokázal to aj zázrakmi a proroctvami.

67. Čo znamená meno Isus?

Meno Isus znamená toľko ako Spasiteľ-Vykupiteľ.

68. Čo znamená slovo Christos?

Slovo Christos znamená Pomazaný.

V Starom zákone hodnosť prorockú, kňazskú a kráľovskú udeľovali skrze pomazanie olejom. Nakoľko Isus je naším najvyšším prorokom, kňazom a kráľom, preto ho nazývame aj pomazaným čiže Christom.

Že Isus Christos je prisľúbeným Vykupiteľom (Mesiášom), vieme z toho, že v ňom sa všetko splnilo, čo proroci o Vykupiteľovi predpovedali.

Meno Isus maj vo veľkej úcte. Volaj ho o pomoc v biedach a pokušeniach. Oslavuj ho s radosťou naším krásnym pozdravom: »Sláva Isúsu Christú« a keď ťa ním pozdravia, s úctou odpovedz: »Sláva vo víki. Amíň.« (Odpust 300 dní.)

Tretí článok.

»Ktorý pre nás ľuďi a pre naše spasenie zostúpil s nebies a vtelil sa skrze Svätého Ducha a Máriu Devu a stal sa človekom.«

1. Vtelenie Syna Božieho.

69. Ako sa stal Syn Boží človekom?

Syn Boží stal sa človekom tak, že mocou Ducha svätého vzal na seba ľudské telo a dušu. Preto je Isus Christos pravý Boh a pravý človek.

»A Slovo sa stalo telom a prebývalo medzi nami« — hovorí sv. Ján (1, 14). Toto učenie našej viery menuje sa tajomstvom vtelenia Syna Božieho. Stalo sa to takto: Archanjel Gabriel zvestoval Prečistej Deve Márii: »Duch Svätý zostúpi na teba ... a porodíš Syna a nazveš ho menom Isus ...« (Lk. 1, 35 a 31.)

Pamiatku tohto tajomstva sv. viery slávime v deň »Blahoviščenía« — 25. marca.

Svoje božstvo dokázal *zázrakmi*: Premenil vodu na víno; piatimi chlebmí nasýtil viac tisíc ľudí; utíšil búrku na mori; chorých liečil; mŕtvých vzkriesil; sám vstal z mŕtvych atď. *Proroctvami*: predpovedal, že ho Judáš zradí, Peter zaprie; že bude ukrižovaný, vstane z mŕtvych, vstúpi na nebesá a pošle svätého Ducha. Predpovedal skazu Jeruzalema, rozšírenie a večné trvanie svojej Cirkvi.

Svoju ľudskú prirodzenosť dokázal pozemským životom. Narodil sa, rástol od detstva, pracoval, odpočíval, zomrel.

70. Kto je matkou Isusa Christa?

Matkou Isusa Christa je Prečistá Deva Mária.

Prečistú Devu Máriu menujeme aj Bohorodicou, lebo ona zrodila Isusa Christa, ktorý je súčasne Boh a človek.

Isus Christos mal od večnosti v nebi Otca bez matky a na zemi mal matku bez otca.

71. Kto bol pestúnom, vychovávateľom Isusa Christa?

Pestúnom, vychovávateľom Isusa Christa bol svätý Jozef, snúbenec Prečistej Devy Márie.

Svätý Jozef je ochranca Cirkvi svätej.

Isusa Christa, Prečistú Devu Máriu a sv. Jozefa spolu menujeme Svätou Rodinou.

Vzdávaj Bohu vďaku za jeho poníženie a vtelenie modlitbou »Anhel Hospodeň«.

2. Život Isusa Christa.

72. Kde sa narodil Isus?

Isus sa narodil v Betleheme.

73. Kde bol Isus vychovávaný?

Isus bol vychovávaný v Nazarete.

Po meste Nazarete menuje sa Vykupiteľ Isusom Nazaretským.

74. Kedy začal Isus verejne učiť?

Isus začal verejne učiť, keď mal tridsať rokov.

Isus učil verejne tri roky; mal mnoho učeníkov, z ktorých si vybral dvanásť apoštolov.

75. Čomu nás učil Isus?

Isus nás učil, čo máme veriť a činiť, aby sme boli spasení.

Isus svoje učenie pomenoval evanjeliumom — blahou zvesťou — preto aj sv. knihy, v ktorých je napísaný život a učenie Isusa Christa, sa menujú: evanjeliumom. Tie knihy napísali štyria evanjelisti: Matúš — Matfej; Marek — Mark; Lukáš — Luka; Ján — Joann.

Učenie Isusa Christa platí pre všetky veky a všetky národy. Je to učenie božské, ktorému sa nemôžu vyrovnáť žiadne múdrosti ľudské.

76. Čím dokázal Isus, že jeho učenie je pravdivé?

Pravdivosť svojho učenia dokázal Isus svojím svätým životom, zázrakmi a proroctvami.

Zázrak je neobyčajný skutok, ktorý nemôže vykonať nijaká prirodzená sila, ale len všemohúci Boh.

Proroctvo je určité predpovedanie budúcej veci, ktorú nikto nemôže vedieť, len vševědúci Boh.

Isus dokázal, že jeho učenie je učením božským. Prijmem do srdca to učenie. Budem verný jeho svätej náuke. Neodstúpim, i keby som mal život svoj za ňu položiť.

Štvrtý článok.

»Ukrižovaného za nás pri pontskom Pilátovi a trpiaceho a pochovaného.«

77. Ako nás vykúpil Isus?

Isus nás vykúpil svojím utrpením a smrťou na kríži.

78. Čo trpel za nás Isus?

Isus trpel za nás mnoho: 1. na hore Olivovej krvou sa potil; 2. bičovali ho; 3. tŕním ho korunovali; 4. ťažký kríž niesol; 5. na Golgote na kríži pribitý umrel.

Isus Christos pretrpel za nás najväčšie duševné a telesné bolesti. Duševné bolesti: smútok nad nekajúcnikmi, hanba, do ktorej bol uvrhnutý, poníženie, potupa, pocit opustenosti... Telesné bolesti: odpoveď 78. otázky.

Pontský Pilát bol rímskym vladárom nad židovskou krajinou, ktorý z bojzlivosti pred Židmi odsúdil Isusa na ukrižovanie.

Pamätný deň smrti Isusovej je Veľký piatok.

79. Či musel trpieť a umrieť Isus Christos?

Isus Christos nemusel trpieť a umrieť. On sa dobrovoľne obetoval za nás, lebo nás nekonečne miloval.

80. Prečo trpel a umrel Isus Christos?

Isus Christos trpel a umrel: 1. aby za naše hriechy zadosť učinil Bohu, 2. aby nás od večného zatratenia vykúpil, 3. aby nás spasil, čiže nám otvoril nebo.

81. Za ktoré hriechy trpel a umrel Isus?

Isus trpel a umrel za hriech dedičný a za všetky hriechy celého sveta.

I keď Isus Christos zadosť učinil za všetky hriechy sveta, predsa nebudú všetci spasení, lebo neveria všetci v učenie Isusa, nezachovávajú jeho prikázania a neposväcujú sa milosťou Božou.

»... Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nik, kto v neho uverí, nezahynul, ale mal večný život.« (J. 3, 16.) Isus z lásky k tebe obetoval sa na kríži, ty z lásky k nemu ochotne znášaj všetky utrpenia!

Piaty článok.

»A na tretí deň vstávšieho z mŕtvych podľa Písem.«

82. Kam sostúpila duša Isusova po smrti?

Duša Isusova sostúpila do predpekliá (adu), kde duše zomrelých spravodlivých čakaly na vykúpenie.

Telo Isusovo Jozef z Arimatie s Nikodémom vložili do hrobu.

V predpekli vykúpenie očakávali: Adam, Eva, Noe, Abel, Abraham, Izák, Jakub, Jozef, Mojžiš a mnohí iní.

83. Prečo sostúpila duša Isusova do predpekliá?

Duša Isusova sostúpila do predpekliá, aby zvestovala dušiam zomrelých spravodlivých, že sú už vykúpené.

84. Čo učinil Isus na tretí deň po svojej smrti?

Isus na tretí deň po svojej smrti slávnostne vstal z mŕtvych.

Svojou božskou mocou zasa spojil svoju dušu s telom a vystúpil z hrobu. Isusovo zmŕtvychvstanie je najväčším dôkazom jeho božstva. Význam vzkriesenia Isusovho takto opisuje sv. Pavel: »Veď ak nieto zmŕtvychvstania, ani Christos nevstal! A ak Christos nevstal, tak je márne naše kázanie, márna je aj vaša viera!« (Kor. I. 15, 13—14.)

Isus Christos vstal z mŕtvych v nedeľu zavčas rána. Pamiatku jeho vzkriesenia slávime na Veľkú noc (Svetloje voskresenie — Pascha). Od Veľkej noci do Vznesenia sa na nebo pozdravujeme sa takto: »Christós voskréše — Voistínu voskréše!«

Isus Christos skutočne vstal z mŕtvych. To dosvedčujú vojaci, ktorí strážili hrob; apoštolovia, ktorým sa Isus po vzkriesení mnoho ráz zjavil, hovoril s nimi, jedol s nimi a dotýkali sa ho. (Jn. 20, 27—29.)

Isus po svojom vzkriesení zostal na zemi ešte 40 dní. Za tento čas dal apoštolom rozličnú moc a naučenie. Apoštolovia a mnohí z prvých kresťanov mučeníckou smrťou dosvedčili pravdivosť Christovho vzkriesenia.

»Christos vstal z mŕtvych. Smrťou svojou zvíťazil nad smrťou a v hroboch sa nachádzajúcim život daroval.« Večný život bude ti odmenou za vernosť k Christovi!

Šiesty článok.

»A ktorý vstúpil na nebesá a sedí na pravici Otca.«

85. Čo učinil Isus na 40. deň po svojom vzkriesení?

Isus na 40. deň po svojom vzkriesení sa vzniesol na nebo.

Nanebevstúpenie Isusovo sa stalo z hory Olivovej pred očmi apoštolov a učeníkov.

Sviatok Voznesenia (Nanebevstúpenia) Isususa Christá slávime 40. deň po Veľkej noci — po vzkriesení Isusa Christa.

86. Čo znamenajú slová: »síd'áščaho odesnúju Otcá«?

Slová »sedí na pravici Otca« znamenajú, že Isus Christos aj ako človek božskou mocou vládne na nebi i na zemi.

»Vzkriesil (Christa) z mŕtvych a v nebesiach si ho posadil po pravici, vysoko nad všetko kniežatstvo, mocnosť, moc a panstvo a nad každé meno, ktoré možno menovať nielen v tomto, ale aj v budúcom veku. Všetko mu podrobil pod nohy ...« (Efez. 1, 20—21.)

»... hľadajte to, čo je hore, kde Christos sedí po pravici Božej! Myslite na to, čo je hore, a nie na to, čo je na zemi!« (Kol. 3, 1—2.)

Siedmy článok.

»A ktorý opäť príde so slávou súdiť živých a mŕtvych, a ktorého kráľovstvu nebude koniec.«

87. Kedy príde Isus súdiť živých a mŕtvych?

Isus príde súdiť živých a mŕtvych na konci sveta.

»Vtedy sa ukáže znamenie Syna-človeka na nebi a kvíliť budú všetky národy sveta a uzrú Syna-človeka prichádzať na oblakoch neba s veľkou mocou a velebnosťou.« (Mt. 24, 30.)

88. Ako sa volá súd na konci sveta?

Súd na konci sveta sa volá posledným súdom alebo strašným súdom.

Isus pri poslednom súde dobrých oddelí od zlých a vyjaví verejne ich skutky.

89. Čo povie Isus dobrým na poslednom súde?

Isus na poslednom súde povie dobrým: »Poďte, požehnaní od môjho Otca, zaujmite kráľovstvo, ktoré vám bolo pripravené od ustanovenia sveta.« (Mt. 25, 34.)

90. Čo povie Isus zlým na poslednom súde?

Isus na poslednom súde povie zlým: »Vzdial'te sa odo mňa, zlorečení, do večného ohňa, ktorý je pripravený diablovej a jeho anjelom.« (Mt. 25, 41.)

91. Kde pôjdu po poslednom súde dobrí a kde zlí?

Po poslednom súde dobrí pôjdu do neba, zlí však do pekla.

Cez celý svoj život buď verný Isusu Christovi, aby pri poslednom súde ťa postavil na svoju pravicu.

Ôsmy článok.

»A v Svätého Ducha, Pána životvorného, ktorý od Otca i Syna vychádza, ktorému s Otcom i Synom poklona i sláva sa vzdáva, ktorý hovoril skrze prorokov.«

92. Kto je Svätý Duch?

Svätý Duch je tretia božská osoba, pravý Boh s Otcom i Synom.

Svätý Duch pochádza od večnosti rovnako od Otca i Syna. Isus častejšie sľuboval apoštolom, že pošle Svätého Ducha.

93. Kedy soslal Isus Christos Svätého Ducha na apoštolov a na svoju Cirkev?

Isus Christos na apoštolov a svoju Cirkev soslal Svätého Ducha desiateho dňa po svojom nanebovstúpení.

Pamiatku soslania svätého Ducha slávime na »Sošestvie Sv. Dúcha.« (Turíce, Rusadlá).

Svätý Duch sišiel na apoštolov v podobe ohnivých jazykov na znamenie toho, že im vliadol do dusí osvietenie a plamennú lásku. Pri krste Isusovom zjavil sa v podobe holubice, čo znamená, že miluje nevinnosť.

94. Prečo soslal Isus Svätého Ducha?

Isus soslal Svätého Ducha preto, aby do konca sveta účinkoval v Cirkvi a v našich dušiach.

95. Ako účinkuje Svätý Duch v Cirkvi?

Svätý Duch účinkuje v Cirkvi tak, že ju neviditeľne vyučuje a spravuje.

96. Ako účinkuje Svätý Duch v našej duši?

Svätý Duch v našej duši účinkuje tak, že ju v dobrom posilňuje a posväcuje.

Pros často o pomoc Svätého Ducha modlitbou: »Carjú nebésnyj ...«

Deviaty článok.

»Verím ... v jedinú, svätú, všeobecnú (katolícku) a apoštolskú Cirkev.«

1. Založenie a spravovanie Cirkvi

97. Čo je Cirkev?

Cirkev je spoločnosť na zemi žijúcich kresťanov-katolíkov, ktorej viditeľnou hlavou je pápež.

98. Kto založil Cirkev?

Cirkev založil Isus Christos.

99. Kto je neviditeľnou hlavou Cirkvi?

Neviditeľnou hlavou Cirkvi je sám Isus Christos.

100. Koho ustanovil Isus za viditeľnú hlavu Cirkvi?

Isus za viditeľnú hlavu Cirkvi ustanovil svätého Petra apoštola.

101. Akými slovami prisľúbil Isus Petrovi, že ho ustanoví za hlavu Cirkvi?

Isus týmito slovami prisľúbil Petrovi, že ho ustanoví za hlavu Cirkvi: »Ty si Peter (t. j. Skala), a na tejto skale vystavím svoju Cirkev, a brány pekelné ju

nepremôžu. Tebe dám kľúče od kráľovstva nebeského, a čokoľvek sviažeš na zemi, bude sviazané i na nebi, a čokoľvek rozviažeš na zemi, bude rozviazané i na nebi.« (Mt. 16, 18—19.)

102. Akými slovami ustanovil sv. Petra za hlavu Cirkvi?

Isus týmito slovami ustanovil sv. Petra za hlavu Cirkvi: »Pas mojich baránkov ... Pas moje ovečky!« (Jn. 21, 15—18.)

Baránky a ovce znamenajú biskupov, kňazov a veriacich.

103. Na aký dlhý čas a pre koho ustanovil Isus Christos Cirkev?

Isus Christos ustanovil Cirkev na všetky časy a pre všetkých ľudí.

Isus povedal: »Daná je mi všetka moc na nebi i na zemi. Idte teda a učte všetky národy ... A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta.« (Mt. 28, 18—20.)

104. Kto je viditeľnou hlavou Cirkvi po smrti sv. Petra?

Viditeľnou hlavou Cirkvi po smrti sv. Petra je rímsky biskup — pápež.

Svätý Peter bol biskupom mesta Ríma a tam aj zomrel, preto jeho nástupcami sú rímski biskupi.

Pápež je námestníkom Isusa Christa na zemi. Menujeme ho svätým otcom, lebo zastáva svätý úrad Isusa Christa. (Papa, pápež = otec.)

Kto je terajším pápežom?

Pápežovi v jeho vážnej a zodpovednej úlohe pomáha sbor kardinálov. (70 členov.)

Pápež sídli v samostatnom cirkevnom štáte v Citta del Vaticano. Býva v paláci Vatikán. Pápežský vyslanec sa menuje nuncius. Pápežský praporek je zlato-strieborný (obyčajne žltobiely).

105. Koho ustanovil Isus z predstavených Cirkvi pod vedením sv. Petra?

Isus ustanovil apoštolov za predstavených Cirkvi pod vedením sv. Petra.

106. Kto sú teraz predstavenými Cirkvi?

Teraz predstavenými Cirkvi sú nástupcovia apoštolov, čiže biskupi, pod vedením pápeža.

Biskupi spravujú jednotlivé biskupstvá. Viac biskupstiev tvorí arcibiskupstvo (metropolu) na čele s arcibiskupom — metropolitom.

Kto je naším biskupom? Kde je sídlo nášho biskupa?

107. Kto pomáha biskupom v ich svätom úradovaní?

Biskupom v ich svätom úradovaní pomáhajú kňazi.

Jednotlivé cirkevné obce (farnosti) spravujú duchovní otcovia, farári. Farárom pomáhajú kapláni a katechéti.

Viac farností tvorí dekanálny okres na čele s dekanom, viac dekanských okresov tvorí arcidekanát.

Maj v úcte svätého Otca a biskupov! Modli sa za nich. Poslúchaj ich. Na nich sa vzťahujú slová Isusove: »Kto vás počúva, mňa počúva; a kto vami pohŕda, mnou pohŕda ... (Lk. 10, 16.)

2. Znaky Cirkvi.

108. Koľko cirkví založil Isus Christos?

Isus Christos založil len jednu Cirkev.

Isus Christos hovoril vždy len o jednej Cirkvi. Keďže len jedno náboženstvo môže byť pravé, preto nemôže byť ani viac pravých cirkví, iba jedna.

109. Po čom poznáme pravú Cirkev Christovu?

Pravú Cirkev Christovú poznáme podľa toho, že je: 1. jednotná, 2. svätá, 3. všeobecná čiže katolícka (soborná) a 4. apoštolská.

Všetky známky pravej Cirkvi Christovej sú v Isusovej reči pri poslednej večeri: »Pre nich sa aj ja posväčujem, aby aj oni boli posvätení pravdou (svätosť). A prosím nielen za nich, ale aj za tých, ktorí pre ich slovo (apoštolskosť) uveria vo mňa, aby všetci (všeobecnosť) jedno boli ... (jednota).« (Jn. 17, 19— 21.)

110. Ktorá cirkev má všetky tieto štyri známky?

Všetky tieto štyri známky má jedine Cirkev katolícka, preto je ona pravá Cirkev Christova.

111. Prečo je Cirkev katolícka jednotná?

Cirkev katolícka je jednotná, lebo: 1. má jednu hlavu, 2. vždy a všade jedno a to isté učí, 3. tými istými sviatosťami posväčuje svojich členov a 4. tú istú žertvu — sv. službu obetuje.

112. Prečo je Cirkev katolícka svätá?

Cirkev katolícka je svätá, lebo 1. zakladateľa má Boha, Isusa Christa, 2. jej učenie je sväté a 3. sviatosťami, ktorými posväčuje veriacich, sú sväté. Preto svojich veriacich môže vychovávať za svätých, ako už aj mnoho svätých vychovala.

113. Prečo je Cirkev katolícka všeobecná (soborná)?

Cirkev katolícka je všeobecná (soborná), lebo odkedy ju Isus Christos založil, odvtedy 1. nepretržite trvá, 2. je ona pre všetky národy a 3. všetky časy a všetky miesta na svete.

Niet viacej vyvoleného národa. Boh nepozná národné cirkvi.

114. Prečo je Cirkev katolícka apoštolská?

Cirkev katolícka je apoštolská, lebo: 1. ju apoštolovia a ich nástupcovia rozširovali 2. jej učenie srovnáva sa s učením apoštolov a 3. pápež, a jej biskupi sú riadnymi nástupcami apoštolov.

Iné cirkvi sú novšieho pôvodu, bez pravých biskupov a kňazov.

Cirkev v našich zemiach rozširovali sv. Cyril a Metod v rokoch 863—885.

Do cirkvi katolíckej patria rímskokatolíci a gréckokatolíci. Gréckokatolíci iných národností užívajú ako bohoslužobný jazyk grécky, sýrsky, koptský, arménsky jazyk a iné.

Do cirkvi katolíckej nepatria tieto náboženské spoločnosti: luteráni, kalvíni, baptisti, salvisti (svedkovia Jehovovi), nazaréni, metodisti atď. Ani u jedných z týchto nenájdeme potrebné známky pravej Cirkvi Christovej. Vieru stále menia a ináč vyznávajú.

Ani schizmatici (rozkolní) nepatria do Cirkvi katolíckej. Sami seba neoprávnené nazývajú »pravoslávnyimi«. Praví pravoslávni môžu byť len katolíci, lebo pravoslávny toľko znamená, ako »pravým spôsobom sláviaci Boha«. Schizmatici nie sú pravoslávni, lebo: 1. nie sú údami Cirkvi Christovej, 2. neuznávajú rímskeho Otca — pápeža — za viditeľnú hlavu Cirkvi sv. a za nástupcu sv. Petra a nepodrobujú sa mu.

3. Úloha Cirkvi.

115. Na čo založil Isus Christos Cirkev?

Isus Christos založil Cirkev na to, aby viedla ľudí k večnému spaseniu.

Mimo cirkvi niet spásy. Kto bez vlastnej viny nie je údom Cirkvi katolíckej, môže byť spasený, ak slúži Bohu podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia. Takýto duševne patrí k Cirkvi.

116. Čím vedie Cirkev ľudí k večnému spaseniu?

Cirkev vedie ľudí k večnému spaseniu tým, že 1. ich neomylné učí pravému náboženstvu; 2. riadi ich svojimi zákonmi a 3. posväcuje ich sviatosťami.

Cirkev vykonáva trojaký úrad: učiteľský, riaditeľský a kňazský.

117. Kto učí v Cirkvi neomylné pravé náboženstvo?

V Cirkvi neomylné učí pravé náboženstvo: 1. pápež sám, ako najvyšší učiteľ a pastier Cirkvi alebo 2. pápež a s ním sjednotení biskupi. (Cirkev učiaci.)

Veriaci tvoria poslúchajúcu Cirkev.

118. V čom je neomylná učiaci Cirkev?

Učiaci Cirkev je neomylná v učení viery a mravov.

119. Prečo je Cirkev učiaci neomylná?

Cirkev učiaci je neomylná, lebo Isus Christos jej prisľúbil, že ju nikdy neopustí a že Duch svätý s ňou naveky ostane.

Isus povedal apoštolom: »Id'te teda a učte všetky národy... A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta.« (Mt. 28, 19—20.) »A ja budem prosiť Otca, a dá vám iného Obrancu, aby bol naveky s vami, — Duchu pravdy ...« (Jn. 14, 16.)

120. Čo hovorí Isusu o tých, ktorí učenie Cirkvi neposlúchajú?

O tých, ktorí učenie Cirkvi neposlúchajú, hovorí Isus: »... keby ani cirkev nepočúval, nech ti je ako pohan a mýtnik.« (Mt. 18, 17.)

121. Aký hriech pácha odpadlík — kto sa odtrhne od katolíckej Cirkvi?

Opadlík, kto sa odtrhne od katolíckej Cirkvi, zapiera Christa a preto pácha veľmi ťažký hriech.

Isus povedal svojim učeníkom: »Kto vás počúva, mňa počúva; a kto vami pohŕda, mnou pohŕda.« (Luk. 10, 16.)

Cti a miluj Cirkev katolícku. Poslúchaj a zachovávaj ochotne jej prikázania!
Pamätaj

Katolícka Cirkev pravá,
ľuďom večnú spásu dáva!

4. Obcovanie svätých.

122. V čom záleží obcovanie svätých?

Obcovanie svätých záleží v tom, že žijúci a zomrelí údovia Cirkvi duchovne patria k sebe a jeden druhému pomáhať môžu.

123. Kto patrí do obcovania svätých?

Do obcovania svätých patria:

1. na zemi žijúci kresťania-katolíci, ktorí tvoria Cirkev bojujúcu;
2. duše v očistci, ktoré tvoria Cirkev trpiacu a
3. blahoslavení v nebi, ktorí tvoria Cirkev oslávenú (víťaznú).

124. Čím nám pomáhajú blahoslavení v nebi?

Blahoslavení v nebi pomáhajú nám tým, že za nás orodujú u Boha.

Blahoslavení v nebi, to sú svätí. Boh ich vďačne vyslúcha, lebo i oni slúchali Boha v svojom zemskom živote.

Sviatok všetkých svätých slávime na prvú nedeľu po »Sošestvíi sv. Ducha« ktorá nedeľa sa volá »Nedeľa Všetich svätých.«

125. Čím môžeme pomáhať dušiam v očistci?

Dušiam v očistci môžeme pomáhať dobrými skutkami: modlitbou, pôstom, almužnou, odpustkami a najmä sv. službami, ktoré za nich obetujeme.

Za duše v očistci sa konajú sv. služby v zádušné soboty. Zádušných sobôt je päť: sobota pred nedeľou mäsoпустnou, 2., 3. a 4. sobota veľkého pôstu a sobota pred Soslaním svätého Ducha.

Za duše v očistci sa konajú i panychídy a parastázy.

126. čím si môžu pomáhať na zemi žijúci kresťania-katolíci?

Na zemi žijúci kresťania-katolíci si môžu pomáhať sv. službou, modlitbou a inými dobrými skutkami.

Modlievaj sa za mŕtvych a sám sa odporúčaj do ochrany svätých, najmä Prečistej Devy Márie.

Desiaty článok.

»Vyznávam jeden krst na odpustenie hriechov.«

127. Čo učí apoštolské vyznanie viery o odpustení hriechov?

Apoštolské vyznanie viery učí, že v Cirkvi môžeme obsiahnuť odpustenie všetkých hriechov.

Odpustenie hriechov môžeme obsiahnuť vo sviatostiach krstu a pokánia.

Vzdávaj Bohu chválu, že dal Cirkvi moc odpúšťať hriechy. Keby si zomrel v ťažkom hriechu, nikdy by si nemohol prísť do kráľovstva nebeského.

Jedenásty článok.

»Očakávam vzkriesenie mŕtvych.«

128. Čo sa stáva s človekom pri smrti?

Pri smrti človeka odlúči sa duša od tela a telo sa vráti do zeme.

Cirkev telá mŕtvych má v úcte a preto ich pochováva na posvätnom mieste, na cintoríne. Cirkev odsudzuje pálenie mŕtvov, lebo to odporuje prírode, uráža i náboženský cit človeka.

129. Dokedy zostane telo človeka v zemi?

Telo človeka zostane v zemi do konca sveta.

130. Čo sa stane s telom človeka na konci sveta?

Na konci sveta Boh vzkriesi telo človeka a naveky spojí dušu s telom.

Na konci sveta Boh vzkriesi každého. Telá dobrých budú oslávené a krásne, ale telá zlých budú temné a ošklivé.

Po vzkriesení i telo bude mať podiel v odmene alebo v pokute.

Ži tak, aby si raz s osláveným telom bol vzkriesený. Pamätaj: Aké s telom nažívanie, také bude zmŕtvychvstanie!

Dvanásť článok.

»A život budúceho veku. Amen.«

131. Čo sa stane s našou dušou po smrti?

Boh po smrti bude súdiť našu dušu.

Boh po smrti bude súdiť našu dušu z toho, čo sme mysleli, hovorili, činili alebo zameškali.

132. Ako menujeme tento súd?

Tento súd menujeme osobitným súdom.

133. Kde príde duša po osobitnom súde?

Duša po osobitnom súde príde alebo do neba alebo do očistca alebo do pekla.

134. Ktoré duše prídu do neba?

Do neba prídu duše dobrých, ktorí nemajú hriech a pokutu nezasluhujú.

135. Čím odmeňuje Boh dobrých v nebi?

Boh dobrých odmeňuje v nebi nevýslovným blahoslavenstvom; oni vidia Boha z tvári do tvári a spájajú sa s ním vo večnej láske.

136. Ktoré duše prídu do očistca?

Do očistca prídu duše tých, ktorí zomreli vo všedných hriechoch alebo ešte dočasnú pokutu zasluhujú.

137. Dokiaľ zostane duša v očistci?

Duša v očistci zostane dotiaľ, kým sa z hriechov neočistí a svoj trest nevytrpí.

Očistec bude jestvovať len do posledného súdu. Po poslednom súde bude len nebo a pekle.

138. Ktoré duše prídu do pekla?

Do pekla prídu duše zlých, ktorí v smrteľnom hriechu zomreli.

139. Čím tresce Boh zlých v pekle?

Boh zlých v pekle tresce tým, že ho nikdy neuvidia a že sa trápia vo večnom ohni.

Peklo je miesto večného trestu. Isus sám hovorí o tom mieste, že »... tam bude plač a škripanie zubmi.« (Mt. 22, 13.) »... kde ich červ neumiera, ani oheň nehasne.« (Mk. 9, 43.)

Smrť, súd, nebo, očistec a pekle je päť posledných vecí človeka.

Pri všetkých svojich skutkoch myslí na posledné veci a nikdy nezhréšiš! (Sir. 7, 40.)

DRUHÁ ČASŤ. PRIKÁZANIA.

»Aby sme boli spasení, musíme zachovávať, čo Boh prikazuje.«

140. Či stačí k spaseniu len veriť, čo Boh zjavil?

K spaseniu nestačí len veriť, čo Boh zjavil, ale musíme aj zachovávať, čo Boh prikazuje.

Isus riekol mládencovi: »... ak chceš vojsť do života, zachovávaj prikázania.« (Mt. 19, 17.)

A. Hlavné prikázanie.

141. Ako znie hlavné prikázanie?

Hlavné prikázanie znie takto:

»Milovať budeš Pána Boha svojho celým svojím srdcom, celou svojou dušou, celou svojou silou a celou svojou myslou.« (Lk. 10, 27.)

»Milovať budeš bližného svojho ako seba samého.« (Mt. 22, 39.)

Preto sa volá hlavným prikázaním, lebo obsahuje v sebe všetky ostatné prikázania.

142. Čo žiada od nás Isus v hlavnom prikázaní?

Isus v hlavnom prikázaní žiada od nás, aby sme milovali Boha, seba a bližného.

1. Láska k Bohu.

143. Ako máme milovať Boha?

Boha máme milovať nadovšetko.

Rodičia, priatelia, známi a zemské dary nasledujú až po Bohu.

144. Kedy milujeme Boha nadovšetko?

Boha vtedy milujeme nadovšetko, keď sme hotoví radšej umrieť, než Ho ťažkým hriechom obraziť. (Abrahám a Izák. Sv. mučeníci.)

145. Prečo máme Boha milovať nadovšetko?

Boha preto máme milovať nadovšetko, lebo je nekonečne dokonalý a láskyhodný a dáva nám všetko dobré.

Často, najmä v čase pokušenia, si povedz: Radšej chcem umrieť, než Teba, svojho nekonečne dobrého Boha, obraziť.

2. Láska k sebe a bližnému.

Sebaláska.

146. Čím ukazujeme, že milujeme seba?

Lásku k sebe ukazujeme tým, že sa staráme predovšetkým o svoje duševné spasenie.

Seba milujeme, keď si šetríme veľké dary Božie: život, zdravie, majetok, panenskú čistotu a česť. Viac si musíme cenit' duševné veci, než telesné a zemské. Isus Christos povedal: »Veď čože osoží človekovi, keby získal aj celý svet, ale duši svojej by uškodil.« (Mt. 16, 26.)

Láska k bližnému.

147. Kto je náš bližný?

Náš bližný je každý človek, či priateľ, či nepriateľ. (Milosrdný samaritán.)

148. Kedy milujeme bližného ako seba samého?

Bližného ako seba samého milujeme, keď zachováme príkaz Isusa Christa: »... akou mierou budete iným merať, (takou) i vám odmerajú.« (Mt. 7, 2.)

149. Prečo máme milovať každého človeka?

Každého človeka máme milovať: 1. lebo každý človek je na obraz Boží stvorený a 2. lebo to Isus Christos prikázal.

»Po tom poznajú všetci, že ste moji učeníci, keď sa budete navzájom milovať.« (Jn. 13,35.)
»Moje prikázanie je, aby ste sa navzájom milovali...« (Jn. 15, 12.)

150. Či máme milovať i svojich nepriateľov?

I svojich nepriateľov máme milovať, lebo Isus Christos prikázal: »Milujte aj svojich nepriateľov...« (Mt. 5, 44.)

»... ja vám hovorím: Milujte aj svojich nepriateľov (dobro robte tým, ktorí vás nenávidia) a modlite sa za svojich prenasledovateľov (a osočovateľov) ...« (Mt. 5, 44—45.) Na križi takto sa modlil za svojich nepriateľov: »Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo robia!« (Lk. 23, 34.)

151. Čím ukazujeme, že milujeme bližných?

Lásku k bližnému ukazujeme tým, že ich podporujeme duševnými a telesnými skutkami milosrdenstva.

Telesné skutky milosrdenstva sú: 1. lačných kŕmiť, 2. smädných napájať, 3. nahých odievať, 4. pocestných do svojho domu prijať, 5. väzňov vykupovať, 6. nemocných navštevovať, 7. mŕtvych pochovávať.

Duševné skutky milosrdenstva sú: 1. hriešnikov karhať, 2. nevedomých vyučovať, 3. pochybujúcim dobre radit', 4. zarmútených tešiť, 5. krivdu trpezlivo znášať, 6. ubližujúcim

odpúšťať, 7. za živých a mŕtvych sa modliť.

Po tom ťa poznajú, že si opravdu katolíkom, keď budeš konať skutky milosrdenstva.

B. Desatoro Božích prikázaní.

152. Ktoré prikázania obsahujú obsírnejšie naše povinnosti k Bohu a bližnému?

Naše povinnosti k Bohu a bližnému obsahuje obsírnejšie desatoro Božích prikázaní.

153. Ako znie desatoro Božích prikázaní?

Desatoro Božích prikázaní znie takto:

1. Az jesm Hospod' Boh tvoj, da ne budut tebi bozi ini kromi mene.
1. Ja som Pán Boh tvoj, nebudeš mať iných bohov okrem mňa.
2. Ne prizivaj imja Hospoda Boha tvojeho na daremno.
2. Nevezmeš mena Božieho nadarmo.
3. Pamjataj, abys deň nediľnyi sviatil.
3. Pamätať, aby si deň nedeľný svätil.
4. Čti otca tvojeho i mater tvoju, da blaho ti budet i dolholiten budeš na zemli.
4. Cti otca svojho i matku svoju, (aby si šťastný bol i dlho žil na zemi¹).
5. Ne ubij.
5. Nezabiješ.
6. Ne čužolož.
6. Nezosmilníš.
7. Ne ukradi.
8. Ne bud' svidkom faľšivym protiv bližňaha tvojeho.
8. Nepreriekneš krivého svedectva proti bližnému svojmu.
9. Ne požadaj ženy bližňaha tvojeho.
9. Nepožiadaš manželku bližného svojho.
10. Ne požadaj ni žadnoj vešči bližňaha tvojeho.
10. Ani nepožiadaš žiadnu vec bližného svojho.

Desatoro Božích prikázaní vyhlásil Boh izraelskému ľudu na hore Sinai a odovzdal ich

¹ V zátvorke je preklad doplnený digitalizátorom.

Prvé Božie prikázanie.

»Ja som Pán Boh tvoj, nebudeš mať iných bohov okrem mňa.«

154. Čo prikazuje Boh v prvom prikázaní?

Boh v prvom prikázaní prikazuje, aby sme v neho verili a dúfali, aby sme ho milovali a klaňali sa mu.

155. Kto sa prehrešuje proti viere?

Proti viere sa prehrešuje: 1. kto svojou vinou neverí v Boha alebo v zjavenie Božie (neverec), 2. kto o niektorých pravdách svojou vinou pochybuje, v niektoré pravdy neverí a nové si vymýšľa (bludár-kacír), 3. kto sa zrieka katolíckej viery (odpadlík), 4. kto nedbá o svoje náboženstvo a pokladá všetky náboženstvá za jednako pravé (ľahostajný).

156. Najmä, čo škodí našej viere?

Našej viere škodí najmä to, keď počúvame reči proti katolíckej viere, protináboženské spisy alebo knihy čítame a také spolky navštevujeme.

157. Čo máme dúfať od Boha?

Od Boha máme dúfať večné blahoslavenstvo a všetko, čo je potrebné k jeho dosiahnutiu .

Pozemské veci môžeme natoľko dúfať od Boha, nakoľko sú nám potrebné a neprekážajú pri dosiahnutí večného spasenia.

158. Kto sa prehrešuje proti nádeji?

Proti nádeji sa prehrešuje:

1. kto nedôveruje, že mu Boh odpustí a pomôže (zúfa),
2. kto opovážlivo dôveruje. (Ľudia za časov Noemových.)

159. Kto sa prehrešuje proti láske k Bohu?

Proti láske k Bohu sa prehrešuje, kto hriechy pácha, reptá proti Bohu, opovrhuje ním a Boha nenávidí.

160. Kedy sa klaniame Bohu?

Bohu sa klaniame, keď mu takú úctu vzdávame, aká patrí nášmu najvyššiemu Pánovi.

Poklona patrí len Bohu.

161. Čím preukazujeme úctu Bohu?

Úctu Bohu preukazujeme modlitbou a prítomnosťou na svätých bohoslužbách.

Povinní sme Bohu sa klaňať aj navonok, lebo človek má nielen dušu, ale aj telo. Vonkajšiu bohoslužbu ustanovil sám Isus Christos pri svätej službe a sviatostiach.

162. Kto sa prehrešuje proti úcte Božej?

Proti úcte Božej prehrešuje sa:

1. kto modlitbu a služby Božie zanedbáva,
2. kto sa dopúšťa svätokrádeže, povery a modlárstva.

163. Kto sa dopúšťa svätokrádeže?

Svätokrádeže sa dopúšťa, kto niektorú sviatosť nehodne prijíma a Bohu zasvätené veci, miesta alebo osoby zneuctuje.

Kto svätý úrad alebo inú duchovnú vec predáva alebo kupuje, prehrešuje sa svätokupectvom (simoniou).

164. Kto sa dopúšťa povery?

Povery sa dopúšťa, kto nejakej stvorenej veci pripisuje takú tajomnú moc, akú jej Boh nedal.

Povera je napríklad veštiť z karát, zo snárskej knihy, z rúk a pod., piatok pokladať za nešťastný deň, číslo 13 za nešťastné číslo a mnohé iné.

165. Kto sa dopúšťa modlárstva?

Modlárstva sa dopúšťa, kto sa klania nejakému stvoreniu ako Bohu.

Ten, kto slúži modlárstvu, menuje sa pohanom.

Často vzbudí v sebe modlitbou: vieru, nádej a lásku!

Vieru: »Ó, môj Bože, verím v Teba, lebo si nekonečne pravdomluvný.«

Nádej: »Ó, môj Bože, dúfam v Teba, lebo si nekonečne verný a milosrdný.«

Lásku: »Ó, môj Bože, milujem Ťa, lebo si najvyšší dobrý a milovania hodný.«

Úcta svätých.

166. Či sa protiví úcta svätých prvému prikázaniu?

Úcta svätých neprotiví sa prvému prikázaniu, lebo my svätých si ctíme, ale sa im neklaníme.

167. Prečo ctíme svätých?

Svätých ctíme preto, lebo: 1. žili bohumilo a ctnostne, 2. sám Boh ich uctil a oslávil, 3. orodujú za nás u Boha.

I na zemi ctíme ctnostných a vynikajúcich ľudí, ako by sme si teda nectili svätých v nebi.

168. Koho si ctíme zpomedzi svätých najväčšmi?

Zpomedzi svätých si najväčšmi ctíme Prečistú Devu Máriu.

169. Prečo ctíme zpomedzi svätých najväčšmi Prečistú Devu Máriu?

Zpomedzi svätých preto ctíme najväčšmi Pr. Devu Máriu, lebo: 1. ona je Matka Božia a tak anjelov a svätých prevyšuje, 2. jej prímluva je u Boha najmocnejšia.

Zpomedzi svätých ctíme si zvlášť aj sv. Jozefa ako ochrancu Cirkvi, sv. Mikuláša, patróna východnej Cirkvi, sv. apoštolov Petra a Pavla, Sv. Cyrila a Metoda, slovanských apoštolov, sv. mučeníka Jozafáta, sv. Alojza, ochrancu mládeže a svojho patróna, ktorého meno sme prijali pri sv. krste.

Svätých ctíme, keď ich príklad nasledujeme, prosíme ich o prímluvu, ich obrazy a ostatky v úctivosti máme.

170. Prečo ctíme obrazy svätých?

Obrazy svätých ctíme, lebo predstavujú nám Boha, Isusa Christa alebo svätých a povzbudzujú nás k pobožnosti.

Pred obrazmi alebo sochami svätých modliť sa nie je modlárstvom, lebo my sa utiekame k osobám, ktoré nám zobrazuje obraz alebo socha.

171. Prečo ctíme ostatky (relikvie) svätých ?

Ostatky alebo relikvie svätých ctíme, lebo sú to vzácne pamiatky, ktoré nám ostaly po Isusu Christovi alebo svätých a pretože Boh mnoho rás ich vyznačil zázrakmi.

Najsvätejšie relikvie sú ostatky sv. kríža Isusa Christa. Na oltári je plátená šatôčka: antimenzion, v ktorej sú zašité ostatky voľfaktorého svätého. Na antimenzione sa koná svätá služba.

Cti si svätých! Vtedy ukážeš najlepšie, že ich máš v úcte, keď budeš nasledovať ich príklad.

Druhé Božie prikázanie.

»Nevezmeš mena Božieho nadarmo.«

172. Čo prikazuje Boh v druhom prikázaní?

Boh v druhom prikázaní prikazuje:

1. aby sme jeho sväté meno úctivo vyslovovali,
2. zbožne o pomoc vzývali,
3. aby sme náležitou prísahou volali Boha za svedka,
4. aby sme učené sľuby verne plnili.

173. Čo zakazuje Boh v druhom prikázaní?

Boh v druhom prikázaní zakazuje zneuctievať svoje meno.

174. Kto sa prehrešuje proti druhému prikázaniu?

Proti druhému prikázaniu sa prehrešuje ten, kto sväté meno Božie uráža.

Isus Christos učil nás modliť sa: »Da svjatítsja ímja Tvojé.« — »Posvăt' sa meno Tvoje.«

175. Kto uráža sväté meno Božie?

Sväté meno Božie uráža:

1. kto meno Božie neúctivo vyslovuje,
2. kto sa rúha Bohu alebo preklína,
3. kto hriešne prisahá,
4. kto Bohu učinенý sľub nedodrží.

176. Kto hreší rúhaním sa Bohu?

Rúhaním sa Bohu hreší, kto o Bohu, Isusu Christovi alebo o Prečistej Deve Márii a svätých potupne sa vyslovuje.

Starý zákon predpisoval: »Kto sa menu Božiemu rúha, nech umrie; nech ho ukameňuje celý zástup.« (Mojž. III. 24, 16.)

177. Kto hreší preklínaním?

Preklínaním hreší, kto v hneve sebe alebo druhému od Boha zlé žiada.

178. Čo znamená prisaháť?

Prisaháť znamená volať Boha za svedka, že hovoríme pravdu.

179. Kto prisahá hriešne?

Hriešne prisahá: 1. kto bez potreby prisahá, 2. kto krivo (falošne) alebo v pochybnosti prisahá, 3. kto prisahá, že niečo hriešneho učiní.

Kto prisahal, že niečo zlého učiní, nesmie prisahu dodržať. Aj splnenie takejto prisahy je hriechom.

180. Kto činí sľub?

Sľub činí, kto dobrovoľne sa zaväzuje Bohu, že vykoná voľajaký dobrý skutok.

Sľub máme činiť len po dôkladnom uvážení. Najlepšie je vždy poradiť sa s duchovným otcom. Aj vtedy idem k nemu prosiť o radu, keby som svoj sľub nemohol splniť.

Napomenutie: Nepreklínaj! Nerúhaj sa Bohu! Je to obyčajom surových a bezbožných ľudí. Neprisahaj ľahkomyselne! Vo svojich nehodách pobožne volaj o pomoc sväté meno Isusa Christa.

Tretie Božie prikázanie.

»Pamätaj, aby si deň nedeľný svätil.«

181. Čo prikazuje Boh v treťom prikázaní?

Boh v treťom prikázaní prikazuje zasvätiť deň Pána, to je nedeľu.

V Starom zákone sobota bola dňom Pána, avšak my kresťania svätíme nedeľu, lebo Isus Christos v nedeľu vstal zmŕtvych a v nedeľu soslal na apoštolov Svätého Ducha.

182. Čo zakazuje Boh v treťom prikázaní?

Boh v treťom prikázaní zakazuje vykonávať v nedeľu služobné práce.

183. Ako máme zasvätiť nedeľu?

Nedeľu máme zasvätiť tak, že: 1. musíme nábožne byť prítomní na svätej službe Božej a 2. nesmieme vykonávať žiadne služobné práce ani sami, ani iným nesmieme kázať robiť.

Okrem služby Božej je veľmi potrebné a užitočné v nedeľu vypočuť i sv. kázeň. Máme chodiť aj na utrene a večerne ako aj často pristupovať ku sv. sviatostiam. Čítať nábožné knihy, časopisy a vykonávať skutky milosrdenstva. (Napríklad: nemocných navštevovať a pod.)

184. Ktoré sú služobné práce?

Služobné práce sú tie telesné práce, ktoré obyčajne vykonávajú služobníci, nádenníci, remeselníci a roľníci.

V nedeľu je len vtedy dovolené konať služobné práce, keď to nevyhnutná potreba vyžaduje.

Nevyhnutné potreby sú napríklad: ochranné práce pri ohni, povodni, v čase iného nebezpečenstva alebo nehody. Dovoľuje sa vykonávať tieto práce, keď to vyžaduje veľká núdza alebo láska k bližnému a pod.

Napomenutie! Každú nedeľu svedomite zasväť, aby si sa telesne osviežil a duševne posilnil do budúceho týždňa. Nezneužívaj nedeľný voľný čas na hriechne zábavy, ale maj starosť o svoju dušu.

Štvrté Božie prikázanie.

»Cti otca svojho i matku svoju.«

185. Čo prikazuje Boh vo štvrtom prikázaní?

Boh vo štvrtom prikázaní nám prikazuje, aby sme svojich rodičov ctili, milovali a im poslušní boli.

186. Prečo máme svojich rodičov ctíť a milovať?

Svojich rodičov máme ctíť a milovať preto, lebo oni sú po Bohu naši najväčší dobrodinci.

187. Čím máme ukázať, že svojich rodičov ctíme a milujeme?

Že svojich rodičov ctíme a milujeme, máme ukázať tým, že ich nezarmucujeme, modlíme sa za nich a pomáhame im. (Malý Isus v Nazarete.)

188. Čo sľúbil Boh tým dieťkam, ktoré ctia svojich rodičov?

Tým dieťkam, ktoré ctia svojich rodičov, Boh sľúbil požehnanie a blahoslavenstvo. (Sem, Jafet.)

189. Čo očakáva tie deti, ktoré nectia svojich rodičov?

Tie deti, ktoré nectia svojich rodičov, očakáva hanba a potupa od ľudí, od Boha však trest i na tomto i na druhom svete. (Chám, synovia Héliho, Absolón.)

Proti úcte a láske k rodičom sa prehrešuje, kto sa za rodičov hanbí, opovrhuje nimi, ich chyby cudzím vypráva, je k nim surový a vzdorovitý, vadí sa s nimi, neposlúcha ich dobré napomenutia, želá im zlé a bije ich.

190. Koho máme ešte ctíť a poslúchať okrem rodičov?

Okrem rodičov máme ešte ctíť a poslúchať svojich cirkevných a svetských predstavených.

Cirkevní predstavení sú: pápež, biskupi a duchovní otcovia. Svetskí predstavení sú: prezident Republiky, vrchnosti, učitelia, majstri atď.

191. Kedy nesmieme poslúchať rodičov a predstavených?

Rodičov a predstavených nesmieme poslúchať vtedy, keď nám prikazujú niečo takého robiť, čo je proti Božej vôli.

Sv. apoštol Peter hovorí: »Viac treba poslúchať Boha ako ľudí.« (Skutky apoštolov 5, 29.)

Občania sú povinní voliť si takých predstavených a poslancov, ktorí by vynášali také zákony, ktoré sú v shode s vôľou Božou.

Napomenutie. Poslúchaj svojich rodičov a predstavených podľa príkladu dieťaťa Isusa! Buď im povďačný cez celý svoj život a modlievaj sa za nich! Nezabudni, že si povinný uctievať aj starších!

Piate Božie prikázanie.

»Nezabiješ.«

192. Čo prikazuje Boh v piatom prikázaní?

Boh v piatom prikázaní prikazuje, aby sme sa starali a chránili svoju dušu a telo ako i dušu a telo blížneho.

193. Čo zakazuje Boh v piatom prikázaní?

Boh v piatom prikázaní zakazuje uškodiť sebe alebo bližnému na duši a na tele.

Ani zvieratá nesmieme trýzniť. To je surovosť a ukrutnosť.

194. Kto škodí sebe na duši?

Sebe na duši škodí, kto hriechy pácha.

195. Kto škodí bližnému na duši?

Bližnému na duši škodí, kto ho pohoršuje alebo svádza na hriech.

Isus hovorí: »Kto však pohorší jedno z týchto maličkých, ktoré vo mňa veria, lepšie by bolo pre neho, keby mu mlynský kameň zavesili na šiju a tak ho ponorili do morskej hlbiny.« (Mt. 18, 6.) a potom ďalej: »Beda človekovi, pre ktorého pohoršenie prichádza.« (Mt. 18, 7.)

Na hriech svádza, kto druhého ponukuje do hriechu, druhého hriech chváli, na hriech poučuje, hrešiť pomáha, zlý príklad dáva a pod.

196. Kto škodí sebe na tele?

Sebe na tele škodí, kto svoj život alebo zdravie nechráni, ale vystavuje nebezpečenstvu.

Nechráni svoj život samovrah, lebo sám sebe odoberá život. Takého, keď zomrel bez znakov ľutosti, Cirkev trestá tým, že mu odoprie cirkevný pohreb.

Nechráni svoj život a zdravie, kto si ho skracuje nemiernym jedením a pitím, nemravným životom, zábavami, hnevom a pod.

197. Kto škodí bližnému na tele?

Bližnému na tele škodí, kto ho bezprávne poraní alebo usmrtí (vražda), kto s ním zle zaobchádza a život mu skracuje.

Piate prikázanie zakazuje i súboj, lebo v ňom obidve stránky sa ľahkomyseľne vystavujú smrti. Cirkev ešte i pomocníkov súboja vytvára zo svojho lona.

Bližnému škodíme na tele bitkami, hnevom, nenávisťou, zvadami a pod.

Chrániť svoj život je povinnosťou každého. Keď je voľakto neprávom napadnutý, má právo sa brániť. Preto môže byť i niektorá vojna spravodlivá (obranná). Za vojnu sú zodpovední panovníci a vlády národov, nie vojaci.

198. Čo musíme urobiť, keď sme uškodili bližnému na duši alebo na tele?

Keď sme bližnému uškodili na duši alebo na tele, musíme hriech oľutovať a zavinenú škodu napraviť.

Napomenutie. Varuj sa zlých ľudí, ktorí ťa svádzajú na hriech! Nebuď surový ani k zvieratám, ani k ľuďom!

Šieste Božie prikázanie.

»Nezosmilniš.«

199. Čo prikazuje Boh v šiestom prikázaní?

Boh v šiestom prikázaní prikazuje, aby sme v myšlienkach, v slovách a v skutkoch boli čistí.

200. Čo zakazuje Boh v šiestom prikázaní?

Boh v šiestom prikázaní zakazuje nečisté myšlienky, pohľady, reči, skutky a čokoľvek, čo k nečistote svádza.

»Smilstvo však a akákoľvek nemravnosť alebo chamtivosť nech sa ani len nespomenú medzi vami, ako sa patrí na svätých.« (K Efez. 5, 3.)

Nečisté myšlienky stanú sa hriechom vtedy, keď im privoľujeme a nachádzame v nich radosť. Keď náhodou vidíme alebo počujeme nečistú vec, vtedy nehrešíme.

K nečistote svádza zlá spoločnosť, nečisté reči, nemravné knihy, neslušné obliekanie sa, neslušné tance, lenivosť, opilstvo, zaháľanie, hriešne divadelné hry atď.

201. Prečo sa máme chrániť nečistoty?

Nečistoty sa máme chrániť preto, lebo je to najohavnejší hriech, ktorého následky sú strašné. (Sodoma a Gomora.)

Je najohavnejším hriechom, lebo prináša nechť k modlitbe, hanbu a všelijaké biedy, hriešny život, nekajúcu smrť a tým i večný trest.

202. Čo máme činiť, aby sme zachovali čistotu?

Aby sme zachovali čistotu máme:

1. chrániť sa príležitosti k nečistote (zábavy, nemravné divadlá, kiná atď.);
2. denne sa modliť o dar čistoty;
3. vždy myslieť na to, že Boh všetko vidí a že v každej minúte môžem zomrieť;
4. v čase pokušenia prosiť Boha a Pr. Devu Máriu o pomoc;
5. čím častejšie pristupovať k sv. spovedi a prijímaniu.

Napomenutie. Isus povedal: »Blahoslavení čistého srdca, lebo uzrú Boha.« (Mat. 5, 8.) Chráň teda svoju čistotu vždy a všade, aby aj nad tebou sa splnili tie slová.

Siedme Božie prikázanie.

»Nepokradneš.«

203. Čo prikazuje Boh v siedmom prikázaní?

Boh v siedmom prikázaní prikazuje: 1. aby sme si svoj majetok poctive nadobúdali a s ním šetrne zaobchádzali; 2. aby sme nespravodlivý majetok navrátili a zavinenú škodu nahradili.

204. Čo zakazuje Boh v siedmom prikázaní?

Boh v siedmom prikázaní zakazuje škodiť bližnému na majetku.

205. Kto škodí bližnému na majetku?

Bližnému na majetku škodí, kto kradne, lúpi, klame alebo úžeru pácha.

Kradne, kto potajomky a bezprávne berie cudzí majetok. Kradne i ten, kto pri krádeži pomáha, kto ukrýva, kupuje alebo predáva ukradnutú vec.

Lúpi, kto násilím a bezprávne berie cudzí majetok.

Klame, kto podvodom škodí druhému na majetku. Napríklad: kto falošnými peniazmi, mierou, váhou ošudí druhých. Kto falšovaním listín, krivými výpoveďami alebo podplatením svedkov si prisvojuje cudzí majetok.

Úžeru pácha, kto núdzu bližného zneužíva k nespravodlivému zisku. Kto za pôžičku žiada vysoké, nezákonné úroky; kto cenu tovaru nesvedomite zvyšuje nad jeho skutočnú hodnotu.

Okrem týchto proti siedmemu prikázaniu sa prehrešuje, kto nespravodlivo zadržuje cudzí majetok, nevráti vlastníkovi nájdenú alebo vypožičanú vec; kto neplatí včas, čo platiť je povinný. Kto poškodzuje cudzie siatiny, lúky, stromky; kto poraňuje cudzí dobytok; kto povinnú prácu zanedbáva, podpaľuje a ničí cudzí majetok. Kto zaslúžený plat nevydá služobníkom alebo robotníkom, pácha hriech do neba volajúci.

Hriechom je i to, keď dieťa potajomky berie voľačo od svojich rodičov, spolužiaci jeden od druhého a pod.

206. Čo má činiť, kto kradol, klamal alebo ináč bližnému škodu urobil?

Kto kradol, musí vrátiť vlastníkovi ukradnutú vec; kto klamal alebo inakšie poškodil bližného, musí zavinenú škodu čím skôr nahradiť.

Dokedy nevráti vlastníkovi ukradnutú vec alebo škodu nenapraví, nakoľko to môže urobiť, dovtedy mu Boh hriechy neodpustí. *Vrátiť sa má ukradnutá vec* alebo jej cena. *Vrátiť sa má vlastníkovi*, v pochybnostiach prosím radu od duchovného otca. *Vrátiť sa má čím skôr*, či už verejne alebo potajomky, či prostredníctvom duchovného otca.

Každý má právo na svoj majetok, či si ho vlastnou prácou zarobil, či po rodičoch alebo príbuzných správne zdedil.

S majetkom máme nakladať podľa evanjelia. Nesmieme ho ani ľahkomyselne premhať, ani skúpo sa ho pridržať. Povinní sme napomáhať chudobných a na dobré ciele dávať podpory.

Úplná majetková rovnosť je nemožná, veď ani schopnosť, usilovnosť a šporivosť u ľudí nie

je rovnaká. Úsilie zrušiť súkromné vlastníctvo, aby všetko bolo spoločné, protiví sa prirodzenosti a povahe ľudskej.

Napomenutie. Neopúšťaj cestu statočnosti. Buď spokojný s tým, čo máš a čo nadobudneš statočným spôsobom. Cudzie imanie, nemá božské požehnanie!

Ôsme Božie prikázanie.

»Nepreriekneš krivého svedectva proti bližnému svojmu.«

207. Čo prikazuje Boh v ôsmom prikázaní?

Boh v ôsmom prikázaní prikazuje, aby sme vždy a všade pravdu hovorili a aby sme česť a dobré meno bližného chránili.

208. Čo zakazuje Boh v ôsmom prikázaní?

Boh v ôsmom prikázaní zakazuje: 1. krivo svedčiť; 2. luháť a 3. škodiť bližnému na cti.

Krivo svedčiť znamená luháť pred súdom. Tvrdiť voľačo, čo ne je pravdou, ako to robili falošní svedkovia proti Isusovi.

209. Kto luhá?

Luhá, kto vedome hovorí nepravdu, aby tým zaviedol bližného.

Luháť nesmieme ani pre svoj, ani pre cudzí ošoh. Každé luhanie protiví sa pravdomluvnosti Božej. Kto sa pretvaruje, ten tiež luhá (pokrytec).

210. Kto škodí bližnému na cti?

Bližnému na cti škodí: 1. kto krivo podozrieva a posudzuje; 2. kto ho ohovára a osočuje; 3. kto ho vysmieva a potupuje.

Krivo podozrieva bližného, kto o ňom bez príčiny niečo zlého predpokladá. Opovážlive posudzuje bližného, kto bez dostatočnej príčiny niečo zlého o ňom za pravdivé má.

211. Kto hreší ohováraním?

Ohováraním hreší, kto chyby druhého bez potreby odokrýva a ich rozširuje.

Chyby druhého smieme, ba sme povinní odkryť pred rodičmi alebo predstavenými, keď ho tým môžeme napraviť alebo od väčšieho zla zachrániť.

212. Kto hreší osočovaním?

Osočovaním hreší, kto vypráva na bližného vymyslené chyby alebo jeho chyby zväčšuje.

213. Kto hreší potupovaním bližného?

Potupovaním bližného hreší, kto bližnému voľačo takého povie, čo ho pred inými ponižuje.

214. Čo musí učiť, kto uškodil bližnému na cti?

Kto uškodil bližnému na cti, povinný je ho odprosiť, nepravdu odvolať a všetku zavinenú škodu napraviť.

Napomenutie. Buď vždy úprimný! Rozmysli si dobre každé slovo, ktoré chceš povedať, aby si svojou nerozvážnosťou neublížil bližnému. Pamätaj na slová Isusove: »Pokrytec, vyhoď najprv brvno z vlastného oka, a potom hľad' vytiahnuť smietku z oka svojho bližného.« (Lk. 6, 42.)

Deviate a desiate Božie prikázanie.

»Nepožiadaj manželku bližného svojho.« »Ani nepožiadaj žiadnu vec bližného svojho.«

215. Čo zakazuje Boh v posledných dvoch prikázaniach?

Boh v posledných dvoch prikázaniach zakazuje všetky nečisté myšlienky a nečestné žiadosti.

Napomenutie. Chráň sa všetkých hriešnych žiadostí. Z nečistých žiadostí vznikajú nečisté skutky! Nebuď lakomcom, lebo lakomstvo je prameňom mnohých iných hriechov, napr. krádeže, vraždy, sebeckta, nespravodlivosti atď.

C. Päťoro cirkevných prikázaní.

216. Okrem Desatora, aké prikázania máme ešte zachovávať?

Okrem Desatora máme ešte zachovávať aj päťoro cirkevných prikázaní.

Cirkev od Isusa Christa dostala právo a moc spravovať veriacich a preto vydáva v jeho mene príkazy. Isus dal túto moc Cirkvi slovami: »Veru, vravím vám, čokoľvek sviažete na zemi, bude sviazané i na nebi...« (Mt. 18, 18.)

Kto nezachováva cirkevné prikázania, ten poväčšine pácha smrtný hriech, lebo to povedá Isus: »... keby ani cirkev neposlúchol, nech ti je ako pohan a mýtnik.« (Mt. 18, 17.)

217. Ako znie päťoro cirkevných prikázaní?

Päťoro cirkevných prikázaní znie takto:

1. Prikázané sviatky svätiť.
2. V nedeľu a sviatok nábožne byť prítomný na sv. službe.
3. Prikázané pôsty zachovávať.
4. Aspoň raz v roku okolo Veľkej noci sa vyspovedať a prijímať najsvätejšiu Eucharistiu.
5. V zakázanom čase svadobné veselie a tanečné zábavy nekonať.

Okrem týchto prikázaní vydala Cirkev aj iné nariadenia, ktoré musíme zachovávať. Cirkev

zakazuje napríklad vstupovať do protináboženských spolkov, strán, niektoré nezodpovedné knihy čítať, odoberať a čítať protináboženské noviny a časopisy, vstupovať do miešaného manželstva, bez povolenia rímskej stolice meniť obrad a pod.

Cirkev neposlušných trestá: odoprie im vysluhovanie sviatostí, nedovolí im byť krstnými rodičmi, odoprie im cirkevný pohreb alebo ich úplne vylúči zo svojho lona.

Prvé cirkevné prikázanie.

»Prikázané sviatky svätiteľ.«

218. Čo nám prikazuje prvé cirkevné prikázanie?

Prvé cirkevné prikázanie nám prikazuje zasvätiť sviatky cirkevné práve tak ako nedele.

219. Koľko koraké sú sviatky cirkevné?

Sviatky cirkevné sú trojaké: 1. sviatky »Pána« (Hospodské); 2. sviatky »Bohorodičky« (Mariánske) a 3. sviatky Svätých.

220. Ktoré sú sviatky »Pána« (Hospodské)?

Sviatky »Pána« (Hospodské) sú:

1. Narodenie (Roždestvo) Isusa Christa (Kračún, Vianoce), 25. decembra.
2. Obrezanie Isusa Christa, Nový rok, 1. januára.
3. Bohozjavenie, Troch kráľov, 6. januára.
4. Stretnutie Pána so Simeonom, Hromnice, 2. februára.
5. Premenenie Pána, 6. augusta.
6. Povýšenie sv. kríža, 14. septembra.
7. Christa Kráľa, posledná nedeľa v októbri.
8. Vzkriesenie Isusa Christa, Pascha, Veľká noc.
9. Vznesenie Isusa Christa.
10. Soslanie sv. Ducha, Rusadle, Turíce.
11. Deň najsv. Eucharistie, Božieho Tela.

Sviatky »Pána« (Hospodské) sú dvojakého rázu: 1. *stále* a 2. *nestále*. Stále sú tie, ktoré padajú stále na ten istý deň v roku. Nestále sú tie, ktorých čas závisí od Veľkej noci.

221. Ktoré sú sviatky »Bohorodičky« (Mariánske)?

Sviatky »Bohorodičky« (Mariánske) sú:

1. Narodenie Pr. Devy Márie, 8. septembra.
2. Ochrana (Pokrov) Pr. Devy Márie, 1. októbra.
3. Obetovanie (Vovedenie) Pr. D. Márie, 21. novembra

4. Nepoškvrnené počatie Pr. D. Márie, 9. (8.) decembra
5. Sbor Bohorodičky, 26. decembra.
6. Zvestovanie Pr. D. Márie, 25. marca.
7. Nanebevzatie Pr. D. Márie (Uspenie), 15. augusta.

222. Ktoré sú sviatky svätých?

Sviatky svätých sú:

1. Sviatok sv. Michala a sboru anjelov, 8. novembra.
2. Sv. Mikuláša, 6. decembra.
3. Sv. Štefana, 27. decembra.
4. Troch Svätiteľov, 30. januára.
5. Sv. Juraja, 23. apríla.
6. Narodenie sv. Jána Krstiteľa, 24. júna.
7. Sv. Petra a Pavla, 29. júna.
8. Sv. Cyrila a Metoda, 5. júla.
9. Sv. proroka Eliáša, 20. júla.
10. Sťatie hlavy sv. Jána Krstiteľa, 29. augusta.

Druhé cirkevné prikázanie.

»V nedeľu a sviatok nábožne byť prítomný na sv. službe.«

223. Čo nam prikazuje druhé cirkevné prikázanie?

Druhé cirkevné prikázanie nám prikazuje, aby sme každú nedeľu a sviatok nábožne boli prítomní na svätej službe.

224. Kto musí byť prítomný v nedeľu a vo sviatok na svätej službe?

V nedeľu a vo sviatok na sv. službe musí byť prítomný každý kresťan-katolík od siedmeho roku, ak ich dôležité príčiny neospravedlňujú.

Dôležité príčiny sú napríklad: choroba, ošetrovanie nemocných 1 hodinová vzdialenosť od chrámu božieho, nutné plnenie povinností svojho stavu (strážnici, železničiar, zamestnanci v elektrárni a pod.)

225. Kto sa prehrešuje proti druhému cirkevnému prikázaniu?

Proti druhému cirkevnému prikázaniu sa prehrešuje, kto celú službu Božiu alebo jej hlavnú časť z vlastnej viny zamešká; kto počas sv. služby je roztržitý alebo sa neslušne spravuje.

Napomenutie. Nezameškaj nikdy v nedeľu a vo sviatok sv. službu!

Tretie cirkevné prikázanie.

»Prikázané pôsty zachovávať.«

226. Čo prikazuje tretie cirkevné prikázanie?

Tretie cirkevné prikázanie prikazuje zachovávať Cirkvou predpísané pôsty

227. Čo značí postiť sa?

Pôstiť sa značí v Cirkvou označených dňoch zdržovať sa mäsitých a mliečnych jedál.

Z pôstne pripravených jedál môžeme sa najesť do sýtosti koľkokrát cez deň chceme.

Od tej prísnej pôstnej disciplíny cirkevná vrchnosť dáva dišpenzáciu (úľavu), keď sú na to závažné príčiny.

228. Koľkoraké sú prikázané pôsty?

Prikázané pôsty sú trojaké: 1. týždenné; 2. ročné a 3. sviatočné.

Týždenné pôsty sú: každá streda a piatok.

Ročné pôsty sú:

1. Pôst pred narodením Isusa Christa od 15. novembra do 24. decembra;
2. pôst pred Veľkou nocou, ktorý sa začína pondelkom po syropôstnej nedeli (Četyridesiatnica);
3. Petropavlovský pôst, ktorý sa začína pondelkom po nedeli Všetich svätých;
- 4 pôst pred »Uspeniem«, ktorý sa začína 1. augusta.

Sviatočné pôsty sú:

1. Vigília (Navečerie) pred Narodením: Isusa Christa. 24. decembra;
2. Vigília pred Bohozjavením, 5. januára.
3. Veľký piatok.
4. Sťatie hlavy sv. Jána Krstiteľa (Hlavoštiky). 29. augusta a
5. Povýšenie sv. Križa (Dzviha), 14. septembra.

229. Kto je povinný postiť sa?

Pôstiť sa je povinný každý kresťan-katolík od siedmeho roku.

230. Kto nepodlieha tomuto zákonu?

Tomuto zákonu nepodliehajú: 1. ťažko chorí a veľmi slabí ľudia; 2. ktorí ťažkú prácu konajú a 3. jednotlivci alebo rodiny, ktorých cirkevní predstavení z dôležitých príčin od zachovávania pôstu oslobodili.

231. Čo sú »Voľnice«?

»Voľnice« sú také obdobia, v ktorých je dovoľené užívať mäsité pokrmy aj v stredu a piatok.

»Voľnice« sú: 1. od Kračúna do vigílie pred Bohozjavením. 2. od nedele Mýtnika a Farizeja do nedele Bludného syna, 3. od Paschy do nedele Tomášovej, 4. od Sšestvia sv. Ducha do nedele Všetšsvätých.

Cirkev preto prikazuje pôsty, aby sme:

1. nasledovali príklad Isusa Christa,
2. za svoje hriechy pokánie činili a
3. aby sme ľahšie skrotili svoje zlé žiadosti.

Štvrté cirkevné prikázanie.

»Aspoň raz v roku okolo Veľkej noci sa vyspovedať a prijímať najsvätejšiu Eucharistiu.«

232. Čo prikazuje štvrté cirkevné prikázanie?

Štvrté cirkevné prikázanie prikazuje, aby sme sa aspoň raz do roka, a to v čase veľkonočnom, vyspovedali a pristúpili k sv. prijímaniu.

233. Ako dlho trvá veľkonočný čas?

Veľkonočný čas trvá od tretej nedele do Vznesenia Isusa Christa.

Cirkev svätá žiada od nás, aby sme sa čím častejšie spovedali (mesačne) a pristupovali k sv. prijímaniu.

Deti k prvej sv. spovedi a prijímaniu majú pristúpiť vtedy, keď už vedia rozoznať dobré od zlého a keď sú už dobre pripravené

Po jednej sv. spovedi môžeme často pristupovať k sv. prijímaniu dovtedy, kým ťažko nezhrešíme.

Piate cirkevné prikázanie.

»V zakázanom čase svadobné veselie a tanečné zábavy nekonať.«

234. Čo zakazuje Cirkev v piatom prikázaní?

Cirkev v piatom prikázaní zakazuje konať slávnostné veselie (svadbu) a hlučné zábavy v tých zakázaných časoch, ktoré sú ustanovené k pokániu a k zasväteniu.

235. Ktoré sú zakázané časy?

Zakázané časy sú:

1. všetky pôstne dni,
2. všetky voľnice, t. j. doba od Narodenia Isusa Christa po Bohozjavenie, Syropôstny týždeň a svetlý týždeň po Pasche.

Napomenutie. Zachovám vždy cirkevné prikázania. Budem poslušným synom a dcérou Cirkvi svätej, aby sa na mňa nevzťahovali slová Isusa Christa: »... keby ani cirkev nepočúvol, nech ti je ako pohan ...« (Mt. 18, 27.)

Hriech.

236. Kto pácha hriech?

Hriech pácha, kto vedome a zlovoľne prestúpi prikázanie Božie alebo cirkevné.

237. Akým spôsobom sa dopúšťame hriechu?

Hriechu sa dopúšťame štvorakým spôsobom: 1. myšlienkami a žiadosťami; 2. slovami; 3. skutkami; 4. opustením dobrého.

Opustením dobrého hreší ten, kto neučiní ničो dobrého čo učiť je povinný.

238. Či sú všetky hriechy rovnaké?

Všetky hriechy nie sú rovnaké; niektoré sú ťažké čiže smrtné, iné sú malé čiže všedné (odpustiteľné).

239. Kto pácha hriech smrtný?

Hriech smrtný pácha, kto vedome a zlovoľne vo veľkej veci prestúpi príkaz Boží.

240. Prečo sa máme chrániť smrtného hriechu?

Smrtného hriechu sa máme chrániť preto, lebo ním ťažko urážame Boha a sebe robíme najväčšiu škodu.

241. Akú škodu robíme sami sebe smrtným hriechom?

Smrtným hriechom: 1. strácame milosť Božiu a kráľovstvo nebeské. 2. uvaľujeme na seba časné a večné tresty

Ťažké hriechy menujeme smrtnými hriechami, lebo zbavujú nás posväcujucej milosti, to je odberajú nám nadprirodzený život duše a zapričiňujú večnú smrť v pekle. (Zlí anjeli. Naši prarodičia.)

242. Kto pácha všedný hriech?

Všedný hriech pácha: 1. kto prestúpi v malej veci alebo 2. vo veľkej veci, ale nie celkom vedome alebo zlovoľne príkaz Boží.

Takéto hriechy menujeme všednými (odpustiteľnými) preto, lebo nepozbavujú nás posväcujucej milosti. Odpustenie všedných hriechov môžeme obsiahnuť i bez spovede, a to: dokonalou ľútosťou, dobrými skutkami, trpezlivosťou pri nehodách a pod.

243. Prečo sa máme chrániť i všedných hriechov?

I všedných hriechov sa máme chrániť preto, lebo: 1. urážajú nekonečného Boha, 2. privádzajú nás pomaly k ťažkým hriechom a 3. priťahujú na nás časné tresty.

Druhy hriechov.

244. Ktoré sú druhy hriechov?

Druhy hriechov sú: 1. sedem hlavných hriechov, 2. šesť hriechov proti Duchu svätému, 3. štyri do neba volajúce hriechy, 4. deväť cudzích hriechov.

245. Ktoré sú hlavné hriechy?

Hlavné hriechy sú:

1. pýcha,
2. lakomstvo,
3. smilstvo,
4. závišť,
5. obžerstvo,
6. hnev,
7. lenivosť.

Volajú sa hlavnými, lebo z nich pochádza mnoho iných hriechov.

246. Ktoré sú hriechy proti Duchu svätému?

Hriechy proti Duchu svätému sú:

1. spoliehať sa opovážlivo na milosrdenstvo Božie,
2. nad milosrdenstvom Božím zúfať,
3. poznať kresťanskej pravde odporovať,
4. bližnému svojmu milosť Božiu závidieť,
5. oproti spasiteľnému napomínaniu zatvrdilé srdce mať.
6. v nekajúcnosti tvrdošijne zotrávať.

247. Ktoré sú hriechy do neba volajúce?

Hriechy do neba volajúce sú:

1. vražda,
2. hriech sodomský²,
3. sužovanie vdov a sirôt,

² Protiprirodzené smilstvo, homosexualita. Poznámka digitalizátora

4. nespravodlivé zadržanie mzdy robotníkom a služobníkom. (Judáš, Farizeji, Kain, Herodes, Faraó, Sociálne hriechy.)

Do neba volajúce hriechy sú tak ťažké, že takrečeno volajú o pomstu do neba.

248. Kto pácha cudzí hriech?

Cudzí hriech pácha, kto spolupracuje pri hriechu druhého.

Cudzí hriechy sú:

1. k hriechu radu dať,
2. iným kázať hrešiť,
3. k hriechu iných privoliť,
4. iných ku hriechu popudzovať,
5. hriechy iných chváliť,
6. pri hriechu iných mlčať,
7. hriechy iných netrestať,
8. ku hriechu iných pomoc poskytovať,
9. hriechy iných zastávať.

Napomenutie. Usiluj sa poznať predovšetkým svoju hlavnú chybu a bojovať proti nej. Ak sa ti to podarí, vtedy aj iné hriechy ľahko premôžeš!

Pokušenie.

249. Čo je pokušenie?

Pokušenie je priame zvädzanie na hriech.

Ku hriechu nás svádza:

1. naša prirodzená náklonnosť ku zlému (telo),
2. zlý duch a
3. zlí ľudia (svet). (Kain, Eva, Synovia Boží pred potopou sveta.)

Z pokušenia sa len vtedy stane hriech, keď s ním súhlasíme. Ak pokušeniu odporujeme, konáme záslužný skutok.

250. Ako odporujeme pokušeniu?

Pokušeniu odporujeme, keď sa modlíme a od neho utekáme.

Keď sme v pokušení, zvlášť dobre je prežehnať sa, volať Isusa na pomoc, nejakou osožnou vecou sa zapodievať.

251. Čo zvädza k hriechu okrem pokušenia?

Okrem pokušenia ku hriechu zvädza aj príležitosť ku hriechu.

252. Čo môže byť hriešnou príležitosťou?

Hriešnou príležitosťou je všetko, čo nás môže priviesť do hriechu, keď sa tomu nevyhneme. Napríklad: nejaká osoba, spoločnosť, miesto, hra atď.

Keď nás niečo veľmi ľahko privádza ku hriechu, vtedy sa to menuje blízka príležitosť ku hriechu.

Príslovie hovorí:

Kto sa ohňa nechráni,
ten sa ľahko popáli.

Svedomie.

253. Čo je svedomie?

Svedomie je vnútorný hlas, ktorý nám hovorí, čo treba a čo netreba robiť.

254. Aké má byť naše svedomie?

Naše svedomie má byť vždy pravé, isté a bdelé.

255. Čo je povinnosťou kresťana-katolíka?

Povinnosťou kresťana-katolíka je chrániť sa od hriechu a robiť dobré skutky.

Dobrymi skutkami sa stávame lepšími a dokonalejšími. »Buďte teda dokonalí, ako je dokonalý váš Otec nebeský.« (Mt. 5, 48.)

256. Ktoré sú dobré skutky?

Dobré skutky sú: modlitba, pôst, almužna a pod.

»Modlitba s pôstom a almužnou je lepšia, ako nakopiť poklady zlata.« (Tob. 12, 8.)

257. Kedy sú dobré skutky záslužnými?

Dobré skutky sú záslužnými vtedy, keď ich konáme v milosti Božej a z dobrého úmyslu.

258. Čo je to dobrý úmysel?

Dobrý úmysel je konať dobré skutky na česť a slávu Božiu.

Dobrý úmysel môžeme v sebe vzbudiť takto: »Bože môj, všetko chcem činiť ku tvojej cti a sláve!«

259. Koho menujeme čnostným alebo dobrým človekom?

Čnostným alebo dobrým človekom menujeme toho, kto je vždy hotový činiť dobré.

260. Ktoré sú najprednejšie čnosti?

Najprednejšie čnosti sú tri božské čnosti: vieru, nádej a láska.

261. Ako môžeme vzbudiť v sebe božské čnosti?

Božské čnosti môžeme v sebe vzbudiť takto:

»Ó, môj Bože, verím v teba, lebo si večne pravdomluvný!

Ó, môj Bože, dúfam v teba, lebo si nekonečne verný a milosrdný!

Ô, môj Bože, milujem ťa nadovšetko, lebo si nekonečne dobrý a milovaniahodný!«

262. Zvlášť kedy máme vzbudiť v sebe vieru, nádej a lásku?

Vieru, nádej a lásku máme v sebe vzbudiť zvlášť v nedeľu a vo sviatok, pred prijatím sviatosti a v nebezpečenstve smrti.

Okrem božských čností najpotrebnejšie sú štyri (uholné) čnosti, a to: 1. opatrnosť, 2. spravodlivosť, 3. miernosť a 4. zmužilosť.

Opatrnosťou chránime sa hriechu; spravodlivosťou každému dávame, čo mu patrí; miernosťou vo všetkom, zvlášte v radoostiach zemských, zachovávame mieru; zmužilosťou prekonávame ťažkosti života.

Proti hlavným hriechom stavíme tieto čnosti: poníženosť, štedrosť, čistotu, lásku, striedmosť, tichosť a horlivosť v dobrom. — Čnosti základné a z týchto pochádzajúce čnosti menujeme čnosťami mravnými, a kto má tieto mravné čnosti, nazýva sa mravným.

263. Čí príklad máme sledovať, keď chceme byť dobrými a dokonalými?

Keď chceme byť dobrými a dokonalými, máme nasledovať príklad Isusa Christá.

Isús Christós v ôsmich blahoslavenstvách dal nám naučenie, ako ho máme nasledovať:

1. »Blahoslavení chudobní v duchu, lebo ich je kráľovstvo nebeské.
2. Blahoslavení tichí, lebo im bude patriť zem.
3. Blahoslavení, ktorí žalostia, lebo potešení budú.
4. Blahoslavení, ktorí sú hladní a smädní po spravodlivosti, lebo nasýtení budú.
5. Blahoslavení milosrdní, lebo dosiahnu milosrdenstvo.
6. Blahoslavení čistého srdca, lebo uzrú Boha.
7. Blahoslavení pokojamilovní, lebo ich synmi Božími budú volať.
8. Blahoslavení, ktorých prenasledujú pre spravodlivosť, lebo ich je kráľovstvo nebeské.«

Katolícke spolky sú veľmi vhodné na to, aby sme si v nich zvykli na čnostný život a naučili čnostným veciam. My máme katolícke spolky: Spolok najsvätejšieho Srdca Isusa Christa, Spolok všepomáhajúcej Bohorodičky, Spolok sv. Ruženca, Oltárny spolok, Liga sv. Tarzícia (pre deti),

kongregácie, Spolok sv. Jozefa a Jednota sv. Cyrila a Metoda.

Na dosiahnutie väčšej dokonalosti Isus Christos odporúča tri evanjelské rady:

1. dobrovoľnú chudobu, 2. večnú čistotu a 3. dokonalú poslušnosť.

Tri evanjelské rady povinní sú zachovávať rehoľníci, ktorí sa k tomu sľubom zaviazali.

Naše rehoľné rady sú: 1. Mužské rehole: Rad sv. Bazila Veľkého (v Prešove, Trebišove, Medzilaborciach atď.), Rad sv. Vykupiteľa (Redemptoristi) (v Michalovciach, Stropkove, Sabinove atď.), Rad Jezuitov. 2. Ženské rehole: Sestry Baziliánky s hlavným kláštorom v Prešove, s kláštorom v Sečovciach atď. a Sestry služobnice Nepoškvrneného Počatia Pr. Devy Márie s hlavným kláštorom v Prešove a Michalovciach.

TRETIA ČASŤ.

PRAMENE MILOSTI BOŽEJ.

Aby sme boli spasení, musíme mať milosť Božiu.

264. Ktoré sú pramene milostí?

Pramene milostí sú:

- I. Sviatosti,
- II. Sväteniny,
- III. Dobré skutky.

Milosť božia.

265. Čo potrebujeme k spaseniu?

K spaseniu potrebujeme milosť božiu.

266. Ako sa delí milosť božia?

Milosť božia sa delí na pomáhajúcu a posväcujúcu.

1. Milosť pomáhajúca.

267. Prečo potrebujeme milosť pomáhajúcu?

Milosť pomáhajúcu potrebujeme, aby sme jej pomocou dostali od Boha milosť posväcujúcu a aby sme v milosti posväcujúcej zotrvali a záslužné skutky konali.

268. Ako pôsobí v nás milosť pomáhajúca?

Milosť pomáhajúca:

1. osvecuje náš rozum poznať zjavené pravdy,
2. pohýňa našu vôľu spolupracovať s Bohom na našej spáse.

Milosť pomáhajúcu dostáva od Boha každý človek: spravodlivý i hriešnik, veriaci i pohan; zvlášť ju získame sväteninami a dobrými skutkami.

2. Milosť posväcujúca.

269. Prečo potrebujeme milosť posväcujúcu?

Milosť posväcujúcu potrebujeme, aby sme jej pomocou prišli do kráľovstva nebeského.

270. Ako pôsobí na nás milosť posväcujúca?

Milosť posväcujúca.

1. očisťuje nás od smrtných hriechov,
2. posväčuje nás čiže robí nás svätými,
3. činí nás dietkami božími a dedičmi kráľovstva nebeského.

Bez posväčujúcej milosti nemôžeme byť spasení. (Podobenstvo o svadobnom rúchu.)

271. Kedy sme dostali prvý raz milosť posväčujúcu?

Milosť posväčujúcu dostali sme prvý raz pri krste.

272. Dokiaľ zastáva v nás milosť posväčujúca?

Milosť posväčujúca zostáva v nás, dokiaľ ťažko neshrešíme.

Napomenutie. Posväčujúca milosť je najdrahším Božím darom. Buď hotový radšej všetko časné tohto sveta stratiť ako zbaviť sa milosti posväčujúcej a tým aj neba!

273. Čím získame milosť posväčujúcu?

Milosť posväčujúcu získame: 1. riadne sviatosťami, 2. mimoriadne dokonalou ľútosťou za hriechy, dokonalou láskou k Bohu, krstom žiadosti a krstom krvi.

I. Sviatosti (Tajný).

274. Čo sú sviatosti?

Sviatosti sú od Isusa Christa ustanovené viditeľné znaky, ktorými nám Boh udeľuje alebo rozmnožuje milosť posväčujúcu a súčasne poskytuje aj rozličné milosti.

275. Koľko sviatostí ustanovil Isus Christos?

Isus Christos ustanovil sedem sviatostí, tieto sú:

1. krst — krešćenie,
2. birmovanie — myropomazanie,
3. Sviatosť Oltárna — Eucharistia.
4. pokánie — pokajanie,
5. kňazstvo — svjaščenstvo.
6. manželstvo — manželstvo,
7. posledné pomazanie — eleopomazanie.

276. Ako delíme sviatosti?

Sviatostí delíme na:

1. sviatosti mŕtvych — krst, pokánie,

2. sviatosti živých — myropomazanie, Eucharistia, kňazstvo, manželstvo, posledné pomazanie.

Sviatosti mŕtvych prijímame, keď je naša duša mŕtva pre nebo, t. j. v smrtnom hriechu.

Sviatosti živých sme siemne prijať len v stave milosti posväcujúcej.

277. Koľko rás môžeme prijať sviatosti?

Krst, myropomazanie a kňazstvo sme siemne prijať len raz; ostatné štyri sviatosti i viac rás.

Krst, myropomazanie a kňazstvo môže sa platne prijať len raz, pretože tieto tri sviatosti vtlačujú na dušu človeka nesmazateľný znak (pečať).

278. Kto môže platne a dovolene udeliť sviatosť?

Platne a dovolene udeliť sviatosť môže:

1. kto je od Cirkvi poverený (pápež pre celú Cirkev, biskup pre svoju diecézu, farár pre farnosť),
2. kto činí to, čo Cirkev predpisuje,
3. kto má úmysel sviatosť udeliť.

Napomenutie. Ďakuj Bohu, že k tvojmu posväteniu ustanovil sviatosti. Pristupuj k nim vždy len hodne a po náležitej príprave, lebo ináč ti neprinesú milosti, ale budú ti na škodu!

1. Krst.

279. Čo je krst?

Krst je prvá a najpotrebnejšia sviatosť, ktorá:

1. očisťuje človeka od dedičného hriechu a od všetkých hriechov pred krstom spáchaných, 2. oslobodzuje ho od všetkých trestov, 3. posväcuje ho a činí členom Cirkvi.

Boh pri krste odpúšťa večný trest i časné tresty. Kto je platne pokrstený, patrí do katolíckej Matky Cirkvi.

280. Prečo je krst prvou a najpotrebnejšou sviatosťou?

Krst je prvou a najpotrebnejšou sviatosťou preto, lebo:

1. kto ešte nie je pokrstený, nemôže platne prijať inú sviatosť,
2. bez krstu nikto nemôže byť spasený.

Okrem krstu vody je ešte krst túžby a krst krvi. *Krst túžby* — ním môžu byť spasení tí, ktorí ofutovali svoje hriechy a sú hotoví urobiť všetko, čo je k spaseniu potrebné. *Krst krvi* — ním dosiahli večnej blaženosti tí nepokrstení, ktorí zomreli ako mučeníci za Isusa Christa.

281. Kedy ustanovil Isus Christos sviatosť krstu?

Isus Christos ustanovil krst vtedy, keď povedal apoštolom: »Id'te teda a učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Svätého Ducha.« (Mt. 28, 19.)

282. Kto môže udeliť krst?

Krst môže udeliť:

1. riadne farár — vysvätený kňaz,
2. mimoriadne — iný človek.

283. Ako sa krstí?

Pri krste leje sa voda na hlavu krstenca a súčasne sa hovorí: »**Kreščajetsja rab božij... (meno) vo imja Otca † i Syna † i Svjateho Ducha †. Amiň.**«

Ku krstu je predpísaná svätená voda, avšak v mimoriadnom prípade sa môže použiť aj voda obyčajná.

284. Čo sme sľúbili Pánu Bohu pri krste?

Pri krste sľúbili sme Pánu Bohu, že budeme veriť a nasledovať učenie katolíckeho náboženstva a že budeme odporovať pokušeniam zlého ducha.

285. Čo je povinnosťou krstných rodičov?

Povinnosťou krstných rodičov je starať sa o kresťansko-katolícku výchovu pokrsteného, ak tak nečinia rodičia dieťaťa .

Krstní rodičia majú mať najmenej 14 rokov, majú byť dobrými katolíkmi, aby mohli splniť svoje povinnosti. Medzi krstnými rodičmi a pokrsteným nastáva duchovné príbuzenstvo (kmtrovstvo).

Napomenutie. Nezabúdaj, že si sa pri krste zriekol diabla a sľúbil vernosť Bohu!

2. Myropomazanie.

286. Čo je myropomazanie?

Myropomazanie je sviatosť, v ktorej Svätý Duch posilňuje pokrsteného, aby svoju vieru stále a smelo vyznával a podľa nej žil.

287. Kto vysluhuje myropomazanie?

Myropomazanie vysluhujú biskupi a kňazi.

288. Ako sa udeľuje myropomazanie?

Myropomazanie sa udeľuje takto: birmujúci pomaže pokrsteného posväteným myrom hovoriac: »Počať dara Svjataho Ducha. Amiň.«

Vo Východnej cirkvi myropomazanie udeľuje sa hneď po krste a vysluhuje ho kňaz. Osobám, starším nad 1 rok, vysluhovať myropomazanie príslúcha biskupovi.

289. Čo je myro?

Myro je z 33 rozličných čiasok zostavený olej, posvätený na Veľký štvrtok biskupom.

290. Kto môže prijať myropomazanie?

Myropomazanie môže prijať iba ten, kto bol pokrstený.

291. Ako sa udeľuje myropomazanie odrastlým?

Odrastlí pred myropomazaním musia sa vyspovedať, prijať božie telo a krv a obnoviť krstný sľub.

Myropomazanie nie je nevyhnutne potrebné k spaseniu, bolo by však hriechom, ak by sme ho z nedbanlivosti neprijali.

3. Eucharistia.

292. Čo je Eucharistia?

Eucharistia je opravdivé telo a krv Isusa Christa pod spôsobom chleba a vína.

Eucharistiu menujeme najsvätejšou sviatosťou, keďže ona je najsvätejším telom a krvou božou — samým Christom- Bohom.

Spôsoby (vidy) chleba a vína sú vonkajšie znaky chleba a vína, ako: podoba, farba, chuť, vôňa atď.

293. Kedy ustanovil Isus Christos Eucharistiu?

Eucharistiu ustanovil Isus Christos na poslednej večeri, v predvečer svojho horkého umučenia.

294. Ako ustanovil Isus Christos Eucharistiu?

Isus Christos vzal do ruky chlieb, požehnal ho, lámal a dával svojim učeníkom hovoriac: »Prijmite, jadíte, sie jest tilo moje.« (Vezmite a jedzte, toto je moje telo.) Potom vzal čašu s vínom, požehnal ju a podal svojim učeníkom vraviac: »Pijte ot neja vsi, sija jest krov moja.« (Pite z nej všetci, toto je krv moja) a dodal: »Sie tvoríte vo moje vospominanie.« (Toto číňte na moju pamiatku.) (Mt. 26, 26—29; Mk. 14, 22—25; Lk. 22, 19—20; I. Kor. 23—25.)

295. Čo urobil Isus Christos slovami: »Sie jest tilo moje, sija jest krov moja?«

Týmito slovami Isus Christos premenil chlieb na svoje telo a víno na svoju krv.

296. Čo dal Isus Christos apoštolom slovami: »Sie tvorite vo moje vospominanie«?

Týmito slovami Isus Christos dal apoštolom moc a rozkaz premeňovať chlieb a víno na božie telo a krv.

297. Na koho prešla táto moc od apoštolov?

Moc premieňať chlieb a víno na telo a krv Isusa Christa prešla od apoštolov na biskupov a kňazov.

298. Kedy premieňajú biskupi a kňazi chlieb a víno na telo a krv Isusa Christa?

Biskupi a kňazi počas liturgie — keď vyslovujú slová: »Sie jest tilo moje ..., sija jest krov moja ...« — premieňajú chlieb a víno na telo a krv Isusa Christa.

Kvasený pšeničný chlieb, ktorý sa na slová kňaza premieňa, sa menuje prosfora. Víno k premeneniu musí byť hroznové.

Časť liturgie, keď kňaz premieňa chlieb a víno, menujeme premenením (prepodstatnením).

Po premenení je na prestole už nie chlieb a víno (i keď sa nám tak javí), ale opravdivé, skutočné a živé telo a krv Isusa Christa.

299. Na čo ustanovil Isus Christos Eucharistiou?

Isus Christos ustanovil Eucharistiou:

1. aby svojím telom a krvou vždy medzi nami prebýval,
2. aby sa nám dával vo svätom prijímaní za pokrm duší,
3. aby sa v liturgii za nás žertvoval.

a) V Eucharistii je prítomný Isus Christos.

300. Kto je prítomný v Eucharistii?

V Eucharistii je prítomný sám Isus Christos.

V Eucharistii je prítomný Isus Christos — tak pod jedným ako pod dvoma spôsobmi — celý a nerozdelený so svojím božstvom i človečenstvom. Pod spôsobom chleba je aj svätá krv a pod spôsobom vína je aj sväté telo Isusa Christa.

Vo svätostánku (na prestole) Isus Christos je prítomný pod spôsobom chleba; je skrytý v darochraniteľnici; upomína nás naň — na Boha večného — pred prestolom horiace večné svetlo.

Isus Christos je dotiaľ prítomný v Eucharistii, kým trvajú spôsoby chleba a vína.

Keď kňaz počas liturgie láme »ahnec«, neláme telo Isusa Christa, ale láme iba vonkajší spôsob chleba. Isus Christos je prítomný celý i v najmenšej čiastke chleba a vína.

301. Čo máme činiť pred Eucharistiou?

Pred Eucharistiou máme padnúť na kolená a vzdať česť Christu-Bohu.

Napomenutie. Pred Eucharistiou padni vždy s najväčšou pokorou na kolená, či je to v chráme, či mimo chrámu! Navštevuj často Isusa Christa, prítomného v

chráme — vo svätostánku, zvlášť vtedy, keď je Eucharistia vystavená na prestole na poklonu!

b) Christos vo svätom prijímaní je pokrmom našej duše.

302. Čo požívame vo svätom prijímaní?

Vo svätom prijímaní požívame telo a krv Isusa Christa ako pokrm našej duše.

Isus Christos povedal: »Moje telo je opravdivý pokrm a moja krv je opravdivý nápoj.« (Jn. 6, 56.)

My prijímame pod spôsobom chleba a vína (pod obojím).

303. Sväté prijímanie prikázal Isus Christos?

Isus Christos prikázal sväté prijímanie, keď povedal: »Veru, veru, hovorím vám, ak nebudete jesť telo Syna- človeka a piť jeho krv, nebudete mať v sebe život (večný).« (Jn. 6, 54.)

304. Aký úžitok máme zo svätého prijímania?

Sväté prijímanie:

1. rozmnožuje v nás milosť posväcujúcu,
2. oslabuje našu náchylnosť k zlému a dáva nám silu k dobrému,
3. očisťuje nás od všedných hriechov a ochraňuje od smrtných hriechov.

Sväté prijímanie je zálohou nášho budúceho slávneho vzkriesenia a života večného. — Isus Christos bol povedal: »(Lebo) kto je moje telo a pije moju krv, má (v sebe) život večný, a ja ho vzkriesim v posledný deň.« (Jn. 6, 55.)

305. Kedy prijímame sviatosťne?

Sviatosťne prijímame:

1. keď máme milosť posväcujúcu,
2. keď máme úmysel spojiť sa s Christom.

306. Kto prijíma svätokrádežne?

Svätokrádežne prijíma, kto prijíma v smrtnom hriechu.

Svätokrádežné prijímanie robí človeka podobným Judášovi, ktorý budil zdanie priateľa Isusa Christa, medzi tým kul zradu a zapredal ho jeho nepriateľom.

307. Ako sa máme pripraviť ku svätému prijímaniu?

Ku svätému prijímaniu máme sa pripraviť duševne i telesne.

308. Ako sa pripravíme duševne?

Duševná príprava ku svätému prijímaniu spočíva v tom, že

1. vo svätej spovedi očistíme svoju dušu od smrtných hriechov a všedné hriechy aspoň oľutujeme.

2. vzbudíme úmysel spojiť sa s Christom a pomodlíme sa prípravné modlitby.

V prípravných modlitbách pred svätým prijímaním vzbudíme v sebe:

1. vieru, nádej a lásku,
2. ľútosť a silné predsavzatie viacej nehrešiť,
3. poníženosť a túžbu po Eucharistii.

309. Ako sa pripravíme telesne?

Telesná príprava ku svätému prijímaniu spočíva v tom, že zachováme pôst od jedla a pitia od polnoci až do svätého prijímania.

Dačo zjesť pred svätým prijímaním je dovolené len ťažko nemocným, ktorí prijímajú telo a krv Pána na cestu do večnosti. — Iným ťažko chorým môže kňaz — raz, dva razy v týždni — dovoliť prijímať, i keď boli prv použili nejaký liek. Kto však okrem týchto prípadov pred svätým prijímaním predsa niečo je, dopúšťa sa smrtného hriechu. Kto nechtiac niečo zjedol alebo pil — čo i len celkom máličko — tiež nesmie toho dňa pristúpiť ku svätému prijímaniu. Ale keď človek sa nepamätá, či jedol alebo nie, či jedol pred polnocou alebo po polnoci, vtedy môže pristúpiť ku sv. prijímaniu.

Vo vojnových časoch pri liturgii, konanej večer, ku svätému prijímaniu predpisuje sa štvorhodinový pôst.

Ku svätému prijímaniu, nakoľko je to len možné, pristupujme v slušnom obleku!

310. Čo máme činiť po svätom prijímaní?

Po svätom prijímaní máme sa Isusu Christu klaňať, ďakovať mu a prosiť o jeho milosti.

Po svätom prijímaní nesmieme sa prv vzdialiť z chrámu, kým sme sa nepomodlili modlitby po svätom prijímaní. Po svätom prijímaní máme aspoň štvrt'hodinu stráviť vo vrúcnej modlitbe a rozjímaní na poďakovanie.

Napomenutie. Usiluj sa často sviatostne prijímať telo a krv Pána! V deň prijímania zdržuj sa od svetských rozkoší, svetského rozptýlenia i všetkých márností!

»Keď prijímaš telo Christa,
nech je duša tvoja čistá!«

c.) Christos vo sv. liturgii žertvuje sa za nás.

311. Čo znamená žertvovať?

Žertvovať znamená vzdať sa vlastnej veci z lásky k Bohu.

Žertvovať môžeme zo štvorakého úmyslu: 1. aby sme Boha chválili, 2. jemu vzdávali vďaku,

3. niečo od neho prosili, 4. prinášali mu žertvu zmierenia.

Žertvovali Kain a Ábel, Noe, Melchisedech, Abrahám, pozdejšie kňazi židovskí; avšak všetky žertvy Starého zákona boli len predobrazmi žertvy Nového zákona. Vec žertvovaná býva obyčajne zničená alebo premenená.

312. Kto priniesol najsvätejšiu žertvu?

Najsvätejšiu žertvu priniesol Isus Christos, keď sa za nás na kríži žertvoval.

313. V ktorej žertve obnovuje Isus Christos žertvu kríža?

Žertvu kríža Isus Christos obnovuje v žertve sv. liturgie.

Liturgia je grécky názov služby božej.

314. Čo je sv. liturgia?

Sv. liturgia je žertva Nového zákona, v ktorej Isus Christos pod spôsobami chleba a vína žertvuje sa svojmu otcovi nebeskému.

Žertva kríža a žertva sv. liturgie je tá istá žertva, lebo aj vo sv. liturgii Isus Christos sám seba žertvuje.

315. V čom sa líši žertva sv. liturgie od žertvy kríža?

Žertva sv. liturgie sa líši od žertvy kríža v tom, že Isus Christos na kríži sa žertvoval krvavým spôsobom, vo sv. liturgii však sa žertvuje nekrvavým spôsobom.

316. Kedy ustanovil Isus Christos sv. liturgiu?

Isus Christos ustanovil sv. liturgiu na poslednej večeri.

Isus Christos ustanovil sv. liturgiu na to: 1. aby sme mali dokonalú (najlepšiu) žertvu, 2. aby sme vždycky mohli byť účastní tých milostí a zásluh, ktoré Isus Christos žertvou kríža nám získal.

Sv. liturgia je najdokonalejšia žertva chvály, vďaky, prosby a zmierenia.

V našom obrade máme trojaké liturgie:

1. Liturgia sv. Jána Zlatouštieho, ktorá sa slúži po celý rok okrem výnimok, kedy sa slúži:
2. Liturgia sv. Bazila Veľkého (desať ráz v roku) a
3. Liturgia »Preždeosvjaščených darov« (Vopred posvätených darov), ktorá sa slúži 15 krát v roku v pôste pred Veľkou nocou (zvlášť v biskupských katedrálach a v kláštorných chrámoch).

317. Kto berie účasť na milostiach sv. liturgie?

Na milostiach sv. liturgie berú účasť živí i mŕtvi členovia Cirkvi.

Najviac milostí sv. liturgie získavajú okrem kňaza tí: 1. za ktorých sa sv. liturgia žertvuje, 2. ktorí sa na sv. liturgii pobožne zúčastňujú, 3. ktorí pri sv. liturgii obsluhujú (kantor, miništrant).

318. Ktoré sú hlavné čiastky sv. liturgie?

Hlavné čiastky sv. liturgie sú: 1. proskomidia, 2. apostol i evanjelium, 3. prenesenie sv. darov, 4. premenenie sv. darov, 5. prijímanie sv. darov.

Sv. liturgia zobrazuje život Isusa Christa.

1. *Proskomidia*: narodenie, detský vek a skrytý život Isusa Christa v Nazarete. — Na proskomidii prihotoví kňaz chlieb a víno k sv. liturgii a vzbudí úmysel, za koho bude žertvovať sv. liturgiu. Na proskomidii veriaci nie sú povinní byť prítomní.

2. *Apostol i evanjelium* označuje verejné účinkovanie Isusa Christa. Čítanie evanjelia veriaci majú počúvať stojačky, lebo naslúchajú slovám samého Isusa Christa. Po evanjeliu je kázeň.

3. *Prenesenie chleba a vína* so žertveníka na oltár označuje slávnostný vchod Isusa Christa do Jeruzalema na Kvetnú nedeľu.

4. Počas *premenenia* kňaz slovami Christovými premení chlieb a víno na telo a krv Isusa Christa a potom ich pozdvihuje.

5. Počas *prijímania* kňaz požíva telo a krv Isusa Christa; Prijímajme s ním i my aspoň duchovne (vrúcné si žiadajúc prijať telo a krv Isusa Christa), ak nemôžeme prijímať skutočne.

Pri najväčších častiach sv. liturgie veriaci sú upozorňovaní cenganím zvončeka.

Sv. liturgiu kňaz slúži v cirkevnom rúchu. V nedeľu, na sviatky Pána (Hospodské) a Bohorodičky slúžiava sa v rúchu svetlom (bielom), na Zoslanie Svätého Ducha v rúchu zelenom, v pôste sa užíva rúcho červené, na liturgii za zomrelých a vo Veľký piatok rúcho čierne.

Napomenutie. Sv. liturgia je najsvätejším úkonom katolíckeho náboženstva a najhojnejším prameňom božej milosti. Raduj sa, keď máš možnosť byť prítomným na sv. liturgii, zúčastňuj sa jej najpobožnejšie! »Poklady a ceny sveta prevyšuje služba Božia!«

3. Pokánie.

319. Čo je pokánie?

Pokánie je sviatosť, v ktorej Boh kajúcemu hriešnikovi skrze rozhršenia kňaza odpúšťa hriechy, spáchané po krste.

320. Kto ustanovil pokánie?

Pokánie ustanovil Isus Christos po svojom vzkriesení slovami: Prijmite Ducha Svätého; ktorým odpustíte hriechy, odpúšťajú sa im, ktorým zadržíte, zadržujú sa im!« (Jn. 20, 22—23.)

Moc a právo odpúšťania alebo zadržania hriechov prešla z apoštolov na ich nástupcov — na biskupov a kňazov. Moc odpúšťania hriechov užívajú vtedy, keď kajúcemu hriešnikovi vo Sviatosti pokánia udeľujú rozhršenie; ak však rozhršenie odoprú, vtedy hriechy zadržujú.

321. Čo dostaneme v pokání?

V pokání dostaneme:

1. odpustenie hriechov,
2. oslobodenie od večného trestu (pekla) a taktiež od časti časných hriechov.
3. milosť posväcujúcu alebo jej rozmnoženie,
4. milosť pomáhajúcu, aby sme mohli pobožne žiť.

Vo sviatosti pokánia dostávame odpustenie všetkých hriechov. Pápež a biskupi zadržujú si odpúšťanie niektorých väčších hriechov. Avšak v nebezpečenstve smrti i za iných vážnych okolností môže ktorýkoľvek kňaz dať rozhrešenie aj od zadržaných hriechov.

322. Z ktorých častí sa skladá platná sv. spoveď?

Platná sv. spoveď sa skladá: 1. zo spytovania svedomia, 2. z ľútosti, 3. zo silného predsavzatia viac nehrešiť, 4. z vyznania hriechov, 5. zo zadost'učinenia či odbavenia uloženej pokuty. (Márnotratný syn.)

Podobenstvo o márnotratnom synovi, ktorý zanechal svojho dobrého otca, premrhal otcom daný mu podiel majetku, žijúc v bahne hriechov — až poznal a uznal svoje poblúdenie, vstal, šiel k otcovi a so žiaľom, hotový pokutovať, s predsavzatím viac nehrešiť, vyznal: »Otcе, zhrešil som...« (Lk. 15, 21). je obrazom kajúceho hriešnika i dobrej sv. spovede.

a) Spytovanie svedomia.

323. Ako spytujeme svedomie?

Svedomie spytujeme takto: 1. rozpomenieme sa, kedy sme sa naposledy spovedali, či sme nezabudli alebo nezatajili nejaký hriech a či sme vykonali uložené zadost'učinenie, 2. preberieme prikázania božie i cirkevné a rozmýšľame, či sme proti nim myšlienkami, slovami, skutkami nezhrešili.

324. Čo si máme zvlášť zapamätať pri spytovaní smrtných hriechov?

Pri spytovaní smrtných hriechov zvlášť si máme zapamätať ich počet.

U niektorých hriechov máme uviesť aj okolnosti (nie však mená osôb!), za ktorých sme hriech spáchali. Sú totiž aj také okolnosti, pre ktoré sa stalo smrteľným hriechom to, čo ináč by bolo len všedným hriechom (mnoho ukradol, veľkú škodu urobil). Iné okolnosti menia spôsob smrtného hriechu, robia ho ťažším (kradnúť — krádež, ukradnúť času z chrámu — svätokrádež).

Spytovanie svedomia si obľahčíme, ak svoje svedomie každodenne večer spytujeme a častejšie sa spovedáme.

Napomenutie. Keď spytuješ svoje svedomie, nebuď veľmi úzkostlivý, ale ani vec neber ľahkomyselne a veľké hriechy nepokladaj za malé! Svoje chyby pred sebou nezatajuj a svoje priestupky neospravedlňuj!

b) Ľútosť.

325. Ako oľutujeme svoje hriechy?

Svoje hriechy oľutujeme vzbudením bolesti v duši, že sme zhrešili.

Keď pristupujeme ku sviatosti pokánia, musíme v sebe vzbudiť opravdivú ľútosť, lebo, ak svoje hriechy neoľutujeme, nemôžeme od Boha obsiahnuť odpustenie. (Kajúca Mária Magdaléna.)

326. Ktoré hriechy musíme bezpodmienečne oľutovať?

Bezpodmienečne musíme oľutovať všetky smrtné hriechy; veľmi užitočné je však oľutovať aj svoje všedné hriechy.

327. Kedy máme oľutovať svoje hriechy?

Svoje hriechy máme oľutovať pred sv. spoveďou alebo aspoň pred kňazským rozhrešením.

328. Aká ľútosť je potrebná k pokániu?

K pokániu je potrebná ľútosť sviatostná, ktorá môže byť dokonalá alebo menej dokonalá.

329. Kedy máme dokonalú ľútosť?

Dokonalú ľútosť máme vtedy, keď ľutujeme, že sme svojimi hriechami urazili nekonečne dobrého a lásky hodného Boha.

330. Kedy máme menej dokonalú ľútosť?

Menej dokonalú ľútosť máme vtedy, keď ľutujeme, že sme pre svoje hriechy stratili nebo a zaslúžili si peкло.

Ľútosť nesviatostná alebo prirodzená — oľutovať hriechy len z hanby a z časnej škody, ktorú sme tým utrpeli — k sviatosti pokánia, t. j. k odpusteniu hriechov, nestačí!

331. Akú ľútosť máme v sebe vzbudiť v nebezpečenstve smrti, keď sa nemôžeme vyspovedať?

V nebezpečenstve smrti, keď sa nemôžeme vyspovedať, máme v sebe vzbudiť dokonalú ľútosť.

Aj samotnou dokonalou ľútosťou — ak sa nemôžeme vyspovedať (zomierame, niet kňaza...) — môžeme získať odpustenie hriechov.

Napomenutie. Každodenne večer vzbudzuj v sebe dokonalú ľútosť; nech to bude zakončením večernej modlitby! Vždy, keď si spáchal smrtný hriech a nemohol by si sa hneď vyspovedať, vzbud' v sebe dokonalú ľútosť, že už nebudeš viacej hrešiť a čím skôr sa vyspovedáš! Spomeň si, koľko trpel Isus Christos za hriech tvoj, za hriechy všetkých ľudí, všetkých časov! Neľutuj ústami, ale srdcom!

c) Silné predsavzatie.

332. Kedy máme silné predsavzatie nehrešiť?

Silné predsavzatie nehrešiť máme vtedy, keď vážne, s pevnou vôľou sľubujeme:

1. že viacej nezhrešíme,
2. že sa budeme chrániť blízkej príležitosti k hriechu,

3. že zapríčinenú školu, nakoľko možno, nahradíme.

Kto sa spovedá zo zvyku — že idú iní, tak aj on — bez toho, že by úprimne chcel zanechať hriech, blízku príležitosť k hriechu alebo učinенú škodu nahradit', ten sa spovedá nadarmo; pre takého nieto u Boha odpustenia!

Kto je v hneve so svojim bližným, nemôže prv pristúpiť k sviatosti pokánia, kým neodpustí svojmu hnevníkovi.

333. Akými slovami môžeme vzbudiť ľútosť a silné predsavzatie?

Dokonalú ľútosť a silné predsavzatie môžeme vzbudiť týmito slovami: »Ľutujem z celého svojho srdca za všetky svoje hriechy, lebo som nimi Teba, nekonečne dobrého a láskyhodného Boha urazil; sľubujem, že už viac nezhrším, príležitosti ku hriechu sa budem chrániť a čím skôr sa vyspovedám.«

Napomenutie. Pri opravdivom oľutovaní svojich hriechov, je ľahko urobiť silné predsavzatie.

d) Spoveď.

334. Čo činíme, keď sa spovedáme?

Keď sa spovedáme, kajúcne vyznávame svoje hriechy duchovnému otcovi, aby nás z nich rozhrešil.

335. Kedy je naša spoveď úplná?

Naša spoveď je úplná, ak vyznávame všetky svoje smrtné hriechy a ich počet.

Nie sme povinní spovedať sa zo všedných hriechov. Dobré je však i užitočné vyznať aj všedné hriechy, aby sme sa aj tých zbavili. Zvlášť radí sa vyznať ich vtedy, ak sme v pochybnostiach, či je to všedný alebo smrtný hriech.

336. Ako máme vyznať svoje hriechy?

Svoje hriechy máme vyznať úprimne a zreteľne.

Vo sv. spovedi máme bez strachu a hanby povedať všetko tak, ako sa stalo, lebo duchovný otec za nijakých okolností nesmie vyzradiť to, čo počul vo sv. spovedi. Spovedník ani za cenu vlastného života nesmie zlomiť pečať spovedného tajomstva. (Keď dakto — nechtiac — počul niečo zo spovede druhého, je povinný o tom navždy mlčať.) (Sv. Ján Nepomucký.)

Aby spoveď bola zreteľná, treba nazvať hriechy patričnými menami a nestačí užiť slov všeobecného významu, napríklad nestačí sa spovedať takto: Zhršil som proti všetkým 10 božím príkázaniám; alebo: Mám iba všedné hriechy.

337. Čo má robiť, kto pri sv. spovedi bez svojej viny zabudol povedať nejakú vážnu vec?

Kto pri sv. spovedi bez svojej viny zabudol povedať nejakú vážnu vec, musí to vyznať pri prvej budúcej spovedi.

Vážnou vecou pri sv. spovedi je hriech smrtný, jeho počet a okolnosti, ktoré povahu a druh hriechu premeňujú.

338. Čo má robiť, kto pri sv. spovedi schválne zamlčal nejaký smrtný hriech?

Kto pri sv. spovedi schválne zamlčal nejaký smrtný hriech, musí ho vyznať v nasledujúcej spovedi a celú predošlú neplatnú spoveď zopakovať.

Kto schválne zamlčal čo i len jeden smrtný hriech, dopustil sa svätokrádeže a jeho spoveď bola neplatná. Takýto hriešnik nesmie pristúpiť ku sv. prijímaniu. Spoveď je neplatná aj vtedy, ak niekto pre nedbanlivé spytovanie svedomia zabudol vyznať smrtný hriech. Neplatná je spoveď aj pre nedokonalú ľútosť. Podobne aj nedostatok silného predsavzatia činí spoveď neplatnou.

339. Ako nazývame spoveď, v ktorej zopakujeme viac spovedí?

Spoveď, v ktorej zopakujeme viac spovedí, nazývame generálnou čiže všeobecnou spoveďou.

Na začiatku generálnej spovede povieme spovedníkovi, prečo odstavujeme všeobecnú spoveď. Na to vyznáme svoje hriechy od svojej poslednej spovede a len potom opakujeme vyznané hriechy z predošlých spovedí. Ak sme sa predtým spovedali neplatne, musíme vyznať, koľko ráz a či sme po nich prijímali.

340. Kto musí vykonať všeobecnú spoveď?

Všeobecnú spoveď musí vykonať ten, kto raz alebo viac ráz sa neplatne spovedal.

Radí sa odbaviť všeobecnú spoveď pred vstupom do nového životného stavu (manželstvo ...), pri duchovných cvičeniach. pred smrťou.

341. Ako začíname spoveď?

Spoveď začíname modlitbou: »Ja hriešny spovedám sa Pánu Bohu všemohúcemu, vo svätej Trojici jedinému, Prečistej Deve Márii, Matke Božej, i všetkým svätým, i tebe, otče môj duchovný, zo všetkých hriechov svojich.«

Potom povieme, kedy sme sa posledný raz spovedali, či sme odbavili uložené zadost'učinenie a až potom vyznávame svoje hriechy.

342. Ako oľutujeme svoje hriechy?

Svoje hriechy oľutujeme, keď zo srdca hovoríme: »Za všetky tieto, i za iné, vedomé i nevedomé svoje hriechy srdečne ľutujem, lebo som svojho dobrotivého Boha obrazil i rozhneval na seba: kajam sa s ľútosťou i sľubujem s pomocou Božou svoj život polepšiť. Na to pokorne prosím, otče môj duchovný, spasiteľnú pokutu i rozhrešenie.«

343. Čo činí kňaz na konci spovede?

Kňaz na konci spovede otcovsky napomenie kajúceho, uloží mu zadosťučinenie a udelí mu rozhréšenie od hriechov.

Zadosťučinenie (pokuta) — sú ním obyčajne: modlitby, pôst alebo iný dobrý skutok.

Kajúcnik sa po rozhréšení prežehná a len potom sa vzdialí.

344. Čo máme činiť po spovedi?

Po spovedi máme: 1. ďakovať Bohu, že odpustil naše hriechy, 2. vykonať uložené zadosťučinenie.

Napomenutie. Vždy úprimne sa vyspovedaj zo všetkých svojich hriechov. Lepšie je pre teba, ak teraz vyznáš svoje hriechy kňazovi, ako v nepokoji žiť, v hriechu zomrieť a byť zahanbený v deň strašného súdu pred celým svetom a naveky zatratený.

e) Zadosťučinenie.

(Pokuta.)

345. Na čo nám ukladá kňaz zadosťučinenie?

Kňaz nám ukladá zadosťučinenie na to, aby sme jeho vykonaním obsiahli od Boha odpustenie časti časných trestov. (Prorok Natan karhá Dávida a ukladá mu pokutu.)

Ak nemôžeme vykonať, čo nám kňaz za zadosťučinenie uložil, môžeme ho požiadať o iné zadosťučinenie.

Ak niekto nevykoná zadosťučinenie, ale pred rozhréšením mal úmysel ho vykonať, jeho spoveď je platná, ale pozbavuje sa mnohých božích milostí.

Napomenutie. Zadosťučinenie vykonaj hneď po sv. spovedi, ba neuspokojuj sa len s tým, čo ti bolo uložené, ale prilož k nemu dobrovoľne skutky kajúcnosti; svoje trápenia, nešťastia trpezlivo znášaj a žertvuj ich ako pokutu za svoje hriechy!

f) Odpustky.

346. Čo sú odpustky?

Odpustky sú odpustenia časných trestov mimo spovede.

Treba nám totiž vedieť, že s každým smrtným hriechom sťahujeme na seba časný i večný trest (peklo). Boh nám odpúšťa pri platnej sv. spovedi, alebo — ak nemáme možnosť sa vyspovedať — skrze dokonalú ľútosť trest večný (peklo), neodpúšťa nám však súčasne všetok časný trest; tento trest bude nám treba odpykať (pretrpieť) alebo na zemi (za života) alebo po smrti v očistci.

Sv. Cirkev ako naša najlepšia Matka prichádza nám na pomoc s odpustkami, prostredníctvom ktorých môžeme sa oslobodiť od časných trestov za svoje hriechy.

347. Koľkoraké sú odpustky?

Odpustky sú dvojaké: 1. plnomocné, keď sa nám odpúšťajú všetky zaslúžené časné tresty, 2. neplnomocné, keď sa nám odpúšťa len čiastka časných trestov.

Odpustkami 100, 300, 500 ... dennými (neplnomocné odpustky), odpúšťa sa nám toľko časných trestov, koľko by sa bolo odpustilo v pokání 100, 300, 500 ... dennom podľa prísnych pokút kresťanov prvých storočí.

348. Čo je potrebné k získaniu odpustkov?

K získaniu plnomocných odpustkov treba: 1. vyspovedať sa, 2. pristúpiť k sv. prijímaniu, 3. pomodliť sa na úmysel sv. Otca (najmenej: Otče náš, Bohorodice Divo, Sláva Otcu...), 4. vykonať všetko ostatné, s čím Cirkve viaže plnomocné či neplnomocné odpustky.

Ak chceme získať plnomocné odpustky, musíme sa vyspovedať zo všetkých smrtných i všedných hriechov.

Pre získanie neplnomocných odpustkov nemusíme sa vyspovedať (musíme však byť v stave milosti posväcujúcej, t. j. nesmieme mať na duši smrtný hriech), len pomodliť sa odpustkové modlitby s úmyslom získať odpustky.

Odpustky môžeme žertvovať aj za duše v očisti.

Napomenutie. Usiluj sa získať si čím viacej odpustkov, žertvuj ich aj za duše v očisti, ktoré sa ti bohato odplatia a budú ti najlepšími orodovníkmi pred Bohom!

5. Kňazstvo.

349. Čo je kňazstvo?

Kňazstvo je sviatosť, v ktorej vybraní muži dostávajú posvätenie, duchovnú moc a milosti plniť kňazské povinnosti.

350. Kto môže vysväcovať kňazov?

Kňazov môže vysväcovať len biskup.

Posvätenie kňazstva sa udeľuje modlitbou a položením rúk.

Prí sviatosti kňazstva rozoznávame nižšie a vyššie stupne. Vyššie stupne sú: diakonát, presbyterát a episkopát.

351. K čomu dostávajú kňazi duchovnú moc?

Kňazi dostávajú duchovnú moc k tomu, aby mohli: 1. liturgizovať (prinášať žertvu Nového zákona), 2. vysluhovať sviatosti, 3. hlásať slovo božie.

Napomenutie. Maj v úcte vysvätených kňazov, lebo oni sú sluhami božími a vodcami tvojej duše! Pre ich ľudskú krehkosť neopovrhuj ich svätým úradom, ale radšej sa za nich modlievaj!

6. Manželstvo.

352. Čo je manželstvo?

Manželstvo je sviatosť, v ktorej dve slobodné osoby — muž a žena — vstupujú do nerozlučiteľného životného zväzku a dostávajú od Boha milosť, aby manželské povinnosti plnili až do smrti.

353. Ktoré sú povinnosti manželov?

Manželské povinnosti sú: 1. v láske a vernosti nažívať, 2. svoje dievky nábožne vychovávať.

Uzavrieť manželstvo môžu tí, ktorých manželstvo žiadna prekážka nečiní neplatným alebo zakázaným.

Manželské prekážky sú dvojaké: zakazujúce a zrušujúce.

Manželstvo nemôže uzavrieť pokrstená stránka s nepokrstenou; kto už raz uzavrel platné manželstvo, nemôže uzavrieť druhé, kým žije ešte druhá stránka. Pokrvenstvo, príbuzenstvo, násilenstvo, únos atď. sú tiež manželskými prekážkami.

Zakazujúce prekážky činia manželstvo (bez dišpenzácie — povolenia) nedovolené, ale platné; prekážky zrušujúce činia manželstvo neplatným.

354. Čo je miešané manželstvo?

Miešané manželstvo je také, v ktorom jedna stránka je katolíkom, druhá však kresťanom-nekatolíkom.

Miešané manželstvo Cirkev zakazuje. Zakázané je manželstvo katolíka s kalvínom, luteránom atď.

355. Prečo zakazuje Cirkev miešané manželstvá?

Miešané manželstvá Cirkev zakazuje preto, lebo v nich: 1. stránka katolícka ťažko môže žiť katolícky, 2. ľahko môže odpadnúť od svojho náboženstva, 3. katolícka výchova dievčat zriedka je možná.

Kto vstupuje do stavu manželského pred nekatolíckym farárom (pred kalvínskym, luteránskym pastorom ...) a tým spôsobom svoľuje, aby jeho dievky boli vychované v nekatolíckom náboženstve, potupuje svoju vieru, pácha smrtný hriech.

356. Kedy dovoľuje Cirkev miešané manželstvo?

Miešané manželstvo Cirkev dovoľuje vtedy, keď: 1. stránka katolícka má možnosť svoje náboženstvo slobodne vyznávať, 2. keď obidve stránky sľúbia, že

každé svoje dieťa v katolíckom chráme dajú pokrstiť a po katolícky ho budú vychovávať.

Povinnosťou katolíckej stránky je: poučiť stránku nekatolícku o katolíckom náboženstve a priviesť ju späť do Cirkvi.

Zabezpečenie katolíckej výchovy dieťok treba podľa predpisov urobiť písomne ešte pred sobášom.

357. Čo majú najprv urobiť tí, ktorí vstupujú do stavu manželského?

Tí, ktorí vstupujú do stavu manželského, majú svoje zasnúbenie oznámiť farárovi, pred sobášom sa vyspovedať a prísť k sv. prijímaniu.

358. Komu patrí právo sobášiť?

Právo sobášiť patrí miestnemu farárovi alebo jeho námestníkovi v prítomnosti dvoch svedkov.

Snúbenci v predsieni chrámu vyslovia svoje slobodné a pevné rozhodnutie uzavrieť manželstvo, kňaz potom ich manželstvo požehná.

Občianske (civilné) manželstvo nie je sviatosťou ani manželstvom, lebo civilné úrady nedostali od Boha moc vysluhovať sviatosť, teda ani manželstvo, ktoré Isus Christos povýšil na sviatosť. Katolíci, civilne zosobášení, nežijú v sviatosťnom manželstve. Ich spolužitie je stálym hriechom, preto nemôžu dostať rozhrátenie, nemôžu prísť k sv. prijímaniu, ba ani iné sviatosť nemôžu sa im udeliť. Takito nemôžu byť krstnými rodičmi ani svedkami pri sobáši; po smrti nemôžu byť cirkevne pochovaní.

Kresťanské manželstvo je podľa zákona božieho nerozlučiteľné a trvá až do smrti. Z veľmi vážnych príčin môže Sv. Stolica čiže cirkevný súd manželom dovoliť, aby žili oddelene. Avšak takto rozlúčení ostávajú manželmi naďalej, t. j., kým obidve stránky žijú, ani jedna z nich nemôže uzavrieť nové manželstvo.

Isus Christos hovorí: »Čo teda Boh spojil, človek nech nerozlučuje.« (Mt. 19, 6) — preto sviatosťné manželstvo zostáva platné, hoci aj svetský úrad vyriekne manželskú rozluku.

7. Posledné pomazanie.

359. Čo je posledné pomazanie?

Posledné pomazanie je sviatosť, v ktorej ťažko chorý skrze modlitbu kňaza a pomazanie sv. olejom obdrží od Boha milosť k dobru duše i tela.

Sviatosť posledného pomazania riadne vysluhuje miestny farár chorého.

360. Ako slúži posledné pomazanie k dobru duše?

Posledné pomazanie slúži k dobru duše tak, že: 1. rozmnožuje milosť posväcujúcu, 2. zotiera hriechy všedné, ba i smrtné, ak nemocný sa nemôže už spovedať, ale prejavil ľútosť, 3. posilňuje chorého v trápení i v pokušeniach, zvlášť v smrtnom boji.

361. Ako slúži posledné pomazanie k dobru tela?

Posledné pomazanie uľavuje bolesti a často vracia i zdravie, ak to slúži k nášmu duševnému spaseniu.

Neodôvodnený je strach pred prijatím posledného pomazania; veď tá sviatosť neurýchľuje smrť! Ba naopak: prijatie posledného pomazania môže nám urýchliť vyzdravenie. Nemocný po prijatí posledného pomazania získa pokoj duše, čo môže mať veľmi priaznivý vplyv na celý jeho zdravotný stav.

362. Ako udeľuje kňaz posledné pomazanie?

Kňaz posledné pomazanie udeľuje tak: pomaže posvätným olejom chorému oči, uši, nos, ústa, ruky a nohy odriekajúc súčasne predpísanú modlitbu.

363. Kto môže prijať posledné pomazanie?

Posledné pomazanie môže prijať každý kresťan-katolík, ktorý už prišiel k užívaniu rozumu a je nebezpečne chorý.

Posledné pomazanie môžu prijať i také dievky, ktoré sa ešte nespovedali, ale k užívaniu rozumu už prišli; napríklad deti šesť-sedemročné.

364. Kedy má prijať chorý posledné pomazanie?

Chorý má prijať posledné pomazanie vtedy, keď je ešte pri vedomí.

Radí sa prijať posledné pomazanie, keď choroba začína byť nebezpečnou.

Ak chorý náhle upadol do bezvedomia, aj vtedy treba zavolať kňaza, aby mu udelil sviatosť posledného pomazania; je to svätá povinnosť príbuzných!

365. Ako sa má chorý prichystať k poslednému pomazaniu?

K poslednému pomazaniu chorý sa prichystá tak, že:

1. sa vyspovedá, alebo — ak už nehovorí — aspoň prejaví ľútosť, 2. vzbudí v sebe vieru, nádej a lásku a úplne sa odovzdá do vôle božej.

Prv než príde kňaz, izbu chorého treba upraviť takto: stôl sa prikryje bielym (čistým) prikrývadlom, naň medzi dve sviečky postaví sa kríž. Na ľavú stranu stolu sa položí pohár so svätenou vodou a vedľa neho zelená vetvička na kropenie; potom tanierik s kúskom bielej vaty. Na pravú stranu sa položí pohár s nejakou tekutinou, ktorú nemocný môže požívať (voda, víno a pod.); vedľa pohára lyžička a uterák. Ak je možné, ozdobíť stôl kvetinami.

Pri udeľovaní posledného pomazania chorý obyčajne prijíma tri sviatosti: pokánie, Eucharistiu a posledné pomazanie. V tomto prípade tieto tri sviatosti sa menujú sviatosťami umierajúcich.

366. Koľkokrát môže človek prijať posledné pomazanie?

Posledné pomazanie môže človek v každej nebezpečnej chorobe prijať len raz, môže ho však i v tej istej chorobe prijať viac rás, ak nebezpečenstvo smrti pominulo a zasa nastalo.

Posledné pomazanie nie je nevyhnutne potrebné k spaseniu, je však hriechne nechcieť ho

priať v ťažkej chorobe.

Napomenutie. Ak ťa dobrotivý Boh navštívi ťažkou chorobou, neodkladaj s posledným pomazaním až na posledný okamih! Chystaj sa včas na poslednú cestu a na súd boží! Často sa modlievaj za šťastlivú smrť! Pred spánkom pomodli sa túto krátku modlitbu: »Umrieť musím, ale neviem kedy, neviem kde, neviem ako, ale viem, že by som bol naveky zatratený, keby som zomrel v smrtnom hriechu. Ó, Mária, Matka Božia, pros Boha za mňa hriešneho teraz i v hodinu smrti mojej!«

II. Sväteniny.

367. Čo sú sväteniny.

Sväteniny sú posvätné obrady, od Cirkvi ustanovené, na rozdávanie Božieho požehnania.

Sväteniny sprostredkujú nám milosť pomáhajúcu, odpustenie všedných hriechov, ochranu pred zlým duchom a zemské požehnanie.

368. Ako sa delia sväteniny?

Sväteniny sa delia na: 1. svätenia a 2. žehnania.

369. Čo sú svätenia?

Svätenia sú posvätné úkony, ktorými Cirkev do zvláštnej ochrany Božej odporúča a posvätnými činí osoby alebo veci služby Božej žertované. (Korunovanie pápeža, svätenie vody, olejov ...)

370. Čo sú žehnania?

Žehnania sú posvätné úkony, ktorými Cirkev udeľuje požehnanie osobám alebo veciam.

Žehnanie osôb: požehnanie najsvätejšou Eucharistiou, vývodky, myrovanie ...

Žehnanie vecí: paschy, ozimín, domov ...

III. Dobré skutky.

Dobré skutky sú: modlitba, pôst, almužna a iné.

1. Modlitba vôbec.

371. Čo činíme, keď sa modlíme?

Keď sa modlíme, zhovárame sa s Bohom, klaniame sa mu, ďakujeme mu, prosíme ho o niečo a odprosujeme ho.

372. Prečo sa máme modliť?

Modliť sa máme preto, lebo to: 1. rozkázal Isus Christos, 2. lebo bez modlitby nedá nám Boh potrebné milosti.

373. Kedy je naša modlitba Bohu milá?

Naša modlitba je vtedy milá Bohu, keď sa modlíme pokorne a zbožne v mene Isusa Christa.

Naša modlitba je vtedy pokorná, keď ňou uznávame, že sme nehodní milosti božej; zbožnou je vtedy, keď sa modlíme zo srdca a s pozornou myslou. (Kajúca a pokorná modlitba Mýtnikova.)

374. Ako sa máme modliť, keď niečo prosíme od Boha?

Keď niečo od Boha prosíme, máme sa modliť: 1. s dôverou, 2. vytrvale, 3. s odovzdaním sa do vôle božej.

Modlitba Isusa Christa na Olivovej hore: »Otcé, ak chceš, vezmi túto čašu odo mňa. No nie moja vôľa, ale tvoja nech sa stane!« (Lk. 22, 42.)

Ak nedostaneme od Boha to, čo prosíme, je to preto, že sa zle modlíme, alebo žiadame také dačo, čo by mohlo poškodiť našej duši, alebo pre svoje hriechy a slabú vieru nie sme hodní toho, čo v modlitbe prosíme.

Nie je však zbytočné modliť sa; Boh nám neostane dlžen, ale dá nám také niečo, čo je nám užitočnejšie.

375. Kedy je zvlášť potrebné a spasiteľné modliť sa?

Modliť sa vtedy je zvlášť potrebné, keď sme v pokušení alebo v nebezpečenstve či v hodine smrti; spasiteľné je modliť sa ráno a večer, ba vždycky.

»Treba sa vždy modliť a nedať sa nikdy znechutiť.« (Lk. 18, 1.) Každá naša práca, všetko naše počinanie, posvätené dobrým úmyslom, stáva sa modlitbou. »Či teda jete a či pijete, a či čokoľvek iného činíte, všetko na slávu božiu činite!« (I. Kor. 10, 31.)

Nezabudni sa pomodliť alebo aspoň prežehnať pred jedením a po jedení!

376. Za koho sa máme modliť?

Modliť sa máme za všetkých ľudí: predovšetkým za seba, za priateľov i nepriateľov, za živých i mŕtvych, zvlášť za rodičov, bratov, sestry, príbuzných, dobrodincov a za cirkevných a svetských predstavených.

Bohu je zvlášť milá spoločná modlitba — v chráme pri bohoslužbách.

377. Čím začíname a končíme modlitbu?

Modlitbu začíname a končíme znakom svätého kríža, t. j. prežehnaním.

Spasiteľné je prežehnať sa pri vstávaní a líhaní, na začiatku každej vážnej veci, v pokušení a v nebezpečenstve života. Znak svätého kríža nás posilňuje a potešuje v trápeniach telesných i duševných, lebo nám pripomína smrť Isusa Christa; prináša súčasne i požehnanie, lebo keď sa

prežehnávame, vyzývame Najsvätejšiu Trojicu.

Napomenutie. Uvedom si to šťastie, že môžeš hovoriť so všemohúcim Bohom ako dieťa sa svojim láskavým Otcom! Modlievaj sa často, aby si pozdvihol svoju dušu k Bohu a dostal od neho silu proti zvodcovi na zlé, potešenie v trápení a milosť blaženej smrti! »Kto sa modlí dobre ten i žije dobre!«, hovorí sv. Augustín, biskup.

2. Modlitba Pána.

Otče náš.

378. Ktorá je najkrajšia modlitba?

Najkrajšia je modlitba Pána čiže Otčenáš.

Otčenáš menujeme modlitbou Pána, lebo nás ju naučil sám Isus Christos.

379. Z koľko častok pozostáva Otčenáš?

Otčenáš pozostáva z dvoch častok: 1. z oslovenia, 2. zo siedmich prosieb.

Oslovenie v Otčenáši znie: »Ótče náš, íže jesí na nebesích.« Voláme k Bohu ako ku svojmu otcovi, lebo jeho milosťou stali sme sa jeho dieťkami.

Prvá prosba znie: »Da svjatítsja ímja tvoje.« Tým vyslovujeme želanie, aby všetci ľudia poznali Boha a vyznali ho a dali mu slávu, ktorá jedine jemu patrí.

Druhá prosba znie: »Da príidet cárstvje Tvoje.« Tu prejavujeme svoju túžbu, aby po celom svete sa rozšírilo kráľovstvo Christovo.

Tretia prosba znie: »Da búdet vôľa tvojá, jáko na nebesí i na zemlí.« Tým podrobujeme sa vôli Božej, taktiež prosíme, aby sme mohli tak plniť vôľu Božiu, ako ju plnia anjeli v nebi.

Štvrtá prosba znie: »Chlív náš nasúsčnyj dažď nam dnes.« Tu prosíme Boha o udelenie všetkého potrebného pre telo a dušu.

Piata prosba znie: »I ostávi nam dólhy náša, jákože i my ostavľajem dolžnikóm nášim.« V tejto prosbe prosíme Boha, aby nám odpustil naše hriechy tak, ako i my odpúšťame všetkým svojim vinníkom.

Šiesta prosba znie: »I ne vvedí nas vo iskušenie.« Tu prosíme o milosť odporovať pokušeniam diabla.

Siedma prosba znie: »No izbávi nas ot lukávaho.« Tu prosíme, aby nás Boh ako všemohúci zbavil od všetkého zlého.

Záverečnými slovami: »Jáko tvoje jest cárstvo...« zvelebujeme všemohúceho Boha, jediného v najsvätejšej Trojici.

»Amiň« znamená: »staň sa«, t. j. nech sa splní všetko, čo žiadame.

3. Modlitba Bohorodičná.

Anjelské pozdravenie.

380. Čo sa obyčajne modliavame po Otčenáši?

Po Otčenáši sa obyčajne modliavame »Bohorodice.«

381. Z koľko častok pozostáva »Bohorodice«?

»Bohorodice« pozostáva z troch častok:

1. z pozdravenia archanjela Gabriela,
2. z pozdravujúcich slov sv. Alžbety,
3. zo slov sv. Cirkvi.

Pozdravné slová archanjela Gabriela znejú: »Zdravas, milosti plná, Pán s tebou požehnaná si medzi ženami!« (Lk. 1, 28.) — »Rádujsja bláhodatnaja: Hóspod' s tobóju, blahoslovénna ty v ženách.«

Pozdravenie sv. Alžbety znie: »Požehnaná si medzi ženami a požehnaný je plod tvojho života!« (Lk. 1, 42.) — »Blahoslovénna ty v ženách, i blahosloven plod čréva tvojehó.« Vidieť z toho, že vzdávaním úcty Panne Márii, vzdávame česť a chválu aj jej synovi — Isúsu Christú.

Slová Cirkvi znejú: »Jáko rodilá jesí Christá Spása, Izbávitel'a dušám nášim.« Tým vyslovujeme svoju radosť, že Panna Mária zrodila nášho Spasiteľa.

Ráno, na poludnie a večer, keď zvoní, modlíme sa »Ánhel Hóspodeň».

Anhel Hospodeň.

Anhel Hospodeň blahovistil Marii i začat ot Ducha sv.: *Boborodice Divo radujsjá...*

Se raba Hospodňa budi mni po hlaholu tvojemu: *Boborodice Divo radujsjá...*

I slovo plot' byst' i vselisja v ny: *Boborodice Divo radujsjá...*

Molisja za nas prečistaja Bohorodice: Jako da udostoimsja obiščaniť Christovych.

Hospodu pomolimsja: Hospodi pomiluj.

Hospodi blahodat' tvoju nizposli v umy naši, da poznavše blahoviščeniem Anhela voploščenie Syna tvojeho, jeho strastiju i smertiju prevedemsja v slavu voskresenija, **tym samim Hospodem našim Isúsom Christom. Amíň.**

(Odp. 10-ročný. Plnomocný odpust dostane pod obyčajnými podmienkami, kto sa cez mesiac každodenne modlí. — Benedikt XIII., Pius IX.)

Sú ešte aj iné spoločné, veľmi pekné a obľúbené modlitby (môžu sa však odbavovať aj súkromne), ako:

1. **Sv. ruženec** — milá pobožnosť, kde sa striedajú: Otčenáš, Bohorodice s rozjímaním o dôležitých tajomstvách zo života Isusa Christa a Panny Márie.

2. **Paraklis** — v česť Panny Márie, v ktorom ju prosíme, aby za nás hriešnych orodovala u Boha.

3. **Akathist**. Sú to piesne a modlitby k Isusu Christu, k Panny Márii a k svätým.

4. **Moleben** — pobožnosť k Srdcu Isusa Christa, k Panne Márii, k sv. Jozefovi, k sv. Jozafátovi...

5. **Križová cesta** — končí sa vo Veľkom pôste na pamäť utrpenia Isusa Christa.

6. **Suplikácia** — slávnostný obrad požehnania s najsvätejšou Eucharistiou.

Pápežská hymna.

Hdi Petra svjata mohila, Tam zvučit molitva mila
Iz ust tysjašč i tysjaščej, Himn različných rodov Iudej: Bože! chraň svjataho Otca, Christova namistnika!

V sedmobrežnom kruhu Ríma, Kde sa Petra chrám vypína,
Z tisíc hrdiel sa ozýva, Pieseň nábožná, horlivá: Živ, Bože, Otca svätého, Námestníka Christovho!

»Sláva svätej, jedinosúcej, i životvoriacej, i nedeliteľnej Trojici, Otcovi, i Synu, i Svätému Duchu, zavše, teraz i vždy, i na večné veky! Amiň!«

OBSAH

ÚVOD	4
PRVÁ ČASŤ. VIERA	5
A. Viera vôbec	5
1. Pramene viery	5
2. Potreba a vlastnosti viery	6
3. Právě náboženstvo	6
B. Niceocarihradské vyznanie viery	7
Prvý článok	9
1. Boh a jeho vlastnosti	9
2. Tri božské osoby	10
3. Stvorenie a riadenie sveta	11
4. Anjeli	11
5. Prví ľudia	12
6. Hriech prvých ľudí	13
Druhý článok	14
Tretí článok	15
1. Vtelenie Syna Božieho	15
2. Život Isusa Christa	16
Štvrtý článok	17
Piaty článok	17
Šiesty článok	18
Siedmy článok	19
Ôsmy článok	19
Deviaty článok	20
1. Založenie a spravovanie Cirkvi	20
2. Znamy Cirkvi	22
3. Úloha Cirkvi	23
4. Obcovanie svätých	24
Desiaty článok	25
Jedenásty článok	25
Dvanásty článok	26
DRUHÁ ČASŤ. PRIKÁZANIA	27
A. Hlavné prikázanie	27
1. Láska k Bohu	27
2. Láska k sebe a bližnému	28
Sebaláska	28
Láska k bližnému	28
B. Desatoro Božích prikázaní	29
Prvé Božie prikázanie	30
Úcta svätých	31
Druhé Božie prikázanie	32
Tretie Božie prikázanie	34
Štvrté Božie prikázanie	34

Piate Božie prikázanie.	35
Šieste Božie prikázanie.	37
Siedme Božie prikázanie.	38
Ôsme Božie prikázanie.	39
Deviate a desiate Božie prikázanie.	40
C. Pätoro cirkevných prikázaní.	40
Prvé cirkevné prikázanie.	41
Druhé cirkevné prikázanie.	42
Tretie cirkevné prikázanie.	43
Štvrté cirkevné prikázanie.	44
Piate cirkevné prikázanie.	44
Hriech.	45
Druhy hriechov.	46
Pokušenie.	47
Svedomie.	48
TRETIA ČASŤ. PRAMENE MILOSTI BOŽEJ.	51
Milosť božia.	51
1. Milosť pomáhajúca.	51
2. Milosť posväcujúca.	51
I. Sviatosti (Tajny).	52
1. Krst.	53
2. Myropomazanie.	54
3. Eucharistia.	55
a) V Eucharistii je prítomný Isus Christos.	56
b) Christos vo svätom prijímaní je pokrmom našej duše.	57
c.) Christos vo sv. liturgii žertvuje sa za nás.	58
3. Pokánie.	60
a) Spytovanie svedomia.	61
b) Lútosť.	61
c) Silné predsavzatie.	62
d) Spoveď.	63
e) Zadoštučinenie.	65
f) Odpustky.	65
5. Kňazstvo.	66
6. Manželstvo.	67
7. Posledné pomazanie.	68
II. Sväteniny.	70
III. Dobré skutky.	70
1. Modlitba vôbec.	70
2. Modlitba Pána.	72
3. Modlitba Bohorodičnâ.	73
Anhel Hospodeň.	73
Pápežská hymna.	74